

ЗВЕРНЕННЯ

до Президента України, Верховної Ради України щодо присвоєння звання Героя України Романові Шухевичу (померло)

Ми, депутати Львівської обласної ради, закликаємо відновити історичну справедливість та повернути звання Героя України визначному діячеві українського визвольно-революційного руху доби Другої світової війни, Провіднику ОУН, Головнокомандувачеві Української повстанської армії, генерал-хорунжому Романові Шухевичу.

Кожна нація має своїх героїв. Усіх, хто боровся за власну державу, безперечно, треба гідно вшановувати. Але, на жаль, досить часто політики свідомо спрощують, підтасовують ті чи інші факти, адаптують історію та маніпулюють фактами, які їм вигідні.

Вважаємо, що рішення Донецького окружного адміністративного суду від 02.04.2010, який скасував Указ Президента України від 12.10.2007 № 965/2007 «Про присвоєння Р. Шухевичу звання Герой України», було політично заангажованим. Відновлення звання Героя України Романові Шухевичу є не тільки вимогою історичної справедливості, а й однією з вимог Революції Гідності.

Шухевич завжди був патріотом та ідеалістом, стійким у власних переконаннях і поглядах, справжнім революціонером, який підпорядковував власні інтереси інтересам ОУН та української справи. Це була цілісна й послідовна у своїх словах і діях особистість, незалежно від чиїхось уподобань, симпатій чи антипатій. Як і кожна людина, Роман Шухевич мав вибір – або жити в неволі, або боротися за свободу до останнього подиху.

Роман Шухевич для мільйонів українців сприймається як Герой. Його безкомпромісна боротьба за соборну, суверенну й незалежну Україну – яскравий приклад для нинішнього та майбутніх поколінь.

Ми, депутати Львівської обласної ради, закликаємо Президента України та Верховну Раду України внести зміни до Закону України «Про державні нагороди України» та Указу Президента України «Про звання Героя України» в частині можливості присвоєння звання «Герой України» особам, які не мають або не мали громадянства України.

Закликаємо Президента України надати Романові Шухевичу звання Героя України.

Україна повинна пам'ятати і належно вшановувати своїх Героїв!
Слава Україні! Героям слава!

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради
VIII скликання
13 липня 2021 року

Додаток 2
до рішення обласної ради
від 13 липня 2021 року
№ 191

ЗВЕРНЕННЯ

**до органів місцевого самоврядування Львівщини щодо перейменування
топонімів, названих на честь Валентини Терешкової**

Ми, депутати Львівської обласної ради, вважаємо неприпустим існування у Львівській області топонімів, названих на честь пособниці російських окупантів Терешкової В.В., і вимагаємо їх перейменування.

Валентина Терешкова у 1970-1990 роках була членом ревізійної комісії ЦК КПРС, а отже, обіймала керівну посаду у вищих органах влади та управління СРСР, і тому підпадає під дію Закону України “Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки”. Окрім цього, будучи депутатом 6-го скликання державної думи РФ від партії «Єдина Росія», у 2014 році проголосувала за анексію Криму та низку дотичних до цього законів, цим самим здійснюючи посягання на територіальну цілісність і недоторканність України, не раз приїжджала до Криму із пропагандистсько-агітаційними акціями. Терешкова голосувала за введення російських військ в Україну, підтримувала дії Росії-окупанта на Донбасі, заподадливо ініціювала зміни до російської конституції, які дозволяють Путіну безстроково бути президентом.

Водночас у Львівській області налічується 6 топонімів, названих на честь Терешкової, а також скульптурна група у м. Львові на вулиці Виговського (колишня назва – Терешкової).

У зв'язку з цим, керуючись Законом України “Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки”, з метою недопущення паплюження гідності українців вулицями, що носять назви пособників окупантів та комуністичних діячів, безпосередньо причетних до окупації Криму, ми, депутати Львівської обласної ради, звертаємось з пропозицією до:

1. Львівської міської ради – встановити пам'ятну дошку про приурочення скульптурної групи у сквері на вулиці Виговського поколінням українських підкорювачів космосу.

2. Буської міської ради – перейменувати вул. Терешкової в м. Буську та вул. Терешкової в с. Ракобовти.

3. Великомоствської міської ради – перейменувати вул. Терешкової в м. Великі Мости.

4. Добротвірської селищної ради – перейменувати вул. Терешкової в с. Тичок.

5. Бісковицької сільської ради – перейменувати вул. Терешкової в с. Язи.

6. Новояворівської міської ради – перейменувати пров. В. Терешкової в смт Шкло.

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради
VIII скликання
13 липня 2021 року

Додаток 3
до рішення обласної ради
від 13 липня 2021 року
№ 191

ЗВЕРНЕННЯ

**До Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України,
Служби безпеки України щодо напрацювання нормативно-правових актів
для припинення фінансово-економічних зв'язків із державою-агресором**

Незважаючи на те, що Україна сьомий рік перебуває в стані війни з Російською Федерацією, у нас не розірвано економічних зв'язків, а обсяг торгівлі з цією країною тільки зростає. Більше того – багато наших економічних агентів (фізичних та юридичних осіб) досі працюють у Росії та сплачують податки в казну держави-агресора. Це стосується як звичайних заробітчан, так і українських компаній, які збільшують економічний потенціал Російської Федерації. Потім, відповідно, ці кошти спрямовуються на фінансування російських військ та війну на Сході України. Соромно спостерігати, як, наприклад, деякі наші «зірки шоу-бізнесу» регулярно гастролюють у Росії, не зауважуючи війни та тисяч загиблих співвітчизників. Як каже одне прислів'я: «Кому війна, а кому мати рідна». Потрібно покласти край цій фінансово-політичній невизначеності!

Враховуючи викладене вище, ми, депутати Львівської обласної ради, звертаємося до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Служби безпеки України з вимогою невідкладно напрацювати нормативно-правові акти, які забезпечать повну економічну блокаду держави-агресора. Також вимагаємо прирівняти вітчизняних фізичних та юридичних осіб, які сплачують податки до бюджету Російської Федерації, до осіб, які фінансують тероризм та, відповідно, застосувати до них механізм жорстких санкцій.

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради
VIII скликання
13 липня 2021 року

Додаток 4
до рішення обласної ради
від 13 липня 2021 року
№ 191

ЗВЕРНЕННЯ
до Верховної Ради України
щодо законопроекту № 3717 «Про внесення змін до Закону України
«Про вищу освіту» щодо врегулювання освітньої діяльності у сфері вищої
освіти для іноземних громадян та осіб без громадянства»

Ми, депутати Львівської обласної ради, стурбовані можливістю прийняття Верховною Радою України законопроекту № 3717 «Про внесення змін до Закону України «Про вищу освіту» щодо врегулювання освітньої діяльності у сфері вищої освіти для іноземних громадян та осіб без громадянства».

У пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що врегулювання організації навчального процесу відбуватиметься для студентів, які є громадянами іноземних країн та/або особами без громадянства. Законопроектом пропонується доповнити статтю 48 Закону України «Про вищу освіту» новою частиною, де передбачити, що для іноземних громадян, осіб без громадянства, які бажають здобувати вищу освіту за кошти фізичних або юридичних осіб, в окремих групах, що складаються виключно з іноземних громадян та/або осіб без громадянства, навчання може здійснюватися іноземною мовою. Водночас, заклади вищої освіти забезпечують можливості вивчення такими особами державної мови.

Варто зазначити, що ці нововведення призведуть до звуження або й витіснення української мови з університетського простору, змінять вектор українських закладів вищої освіти на російськомовний, адже це стане невідворотним процесом повернення України до російськомовного простору освіти й культури.

Прийняття законопроекту № 3717 призведе до розподілу України і посилить прірву між регіонами. Натомість розвиток державної мови, забезпечення її повноцінного функціонування цілком відповідає на всіх рівнях освіти державним інтересам України.

Вважаємо, що забезпечити мету «врегулювання організації навчального процесу для студентів, які є громадянами іноземних країн та/або особами без громадянства», можна в рамках чинного законодавства.

Львівська обласна рада закликає народних депутатів України в жодному разі не підтримувати законопроект № 3717 «Про внесення змін до Закону

України «Про вищу освіту» щодо врегулювання освітньої діяльності у сфері вищої освіти для іноземних громадян та осіб громадянство».

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради
VIII скликання
13 липня 2021 року

Додаток 5
до рішення обласної ради
від 13 липня 2021 року
№ 191

ЗВЕРНЕННЯ
до Президента України, Голови Верховної
Ради України, Прем'єр-міністра України
щодо необхідності врегулювання проблем
з дозволами на здійснення міжнародних вантажних
перевезень та черг на українсько-польському кордоні

Ми, депутати Львівської обласної ради, стурбовані критичною ситуацією, що склалась із міжнародними вантажними перевезеннями у зв'язку з вичерпанням квоти дозволів для нашої держави на проїзд територією Республіки Польща. Ця проблема особливо загострилася у 2018-2020 роках, коли вже в червні-липні українські перевізники зіткнулися з браком дозволів та чергами на кордоні з ЄС. І цього року стан справ не покращився. Так, станом на 01.07.2021, за інформацією Секретаріату Асоціації міжнародних автомобільних перевізників України, універсальних дозволів для двосторонніх перевезень Республіки Польща вже використано на 85%. Окрім того, введені Державною службою України з безпеки на транспорті обмеження на видачу дозволів - три дозволи на один транспортний засіб протягом двох послідовних місяців - забезпечують потреби лише на 40%, і 60% часу автомобілі простоюють, оскільки один транспортний засіб, зазвичай, здійснює вісім перевезень до Польщі протягом двох місяців, що призводить до значних збитків підприємств-перевізників.

Так, Республіка Польща протягом останніх років систематично зменшує кількісну квоту дозволів - з 260 тисяч у 2014 році до 160 тисяч у 2021 році.

Після вступу в дію Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (далі - Угода) товарообіг з Польщею та іншими країнами ЄС щороку зростає, що зумовлює дедалі більшу потребу у вантажних перевезеннях. Частина 2 статті 136 Угоди передбачає, що "сторони не запроваджують умов взаємного доступу на ринок між сторонами, які є більш обмежувальними у порівнянні із ситуацією, що склалася на дату, що передує даті набрання чинності цією Угодою". Проте на практиці ситуація з дозволами продовжує погіршуватись.

Брак або відсутність дозволів та черги на кордоні є викликом для експортерів як Львівщини, так і всієї країни. Фактично менша кількість дозволів обмежує експорт, зумовлює зростання вартості українських товарів, що експортуються в ЄС, та ставить їх у неконкурентне становище порівняно з іншими світовими товарами. Також відсутність дозволів негативно впливає на зайнятість населення на Львівщині.

Враховуючи викладене, ми, депутати Львівської обласної ради звертаємось до Вас, як вищих посадових осіб, уповноважених на виконання функцій держави, з проханням вжити дієвих заходів з метою врегулювання проблеми відсутності дозволів на здійснення міжнародних вантажних перевезень та черг на кордонах, зокрема:

1) провести додаткові переговори з урядом Республіки Польща про необхідність збільшення квоти дозволів на наступні роки. За розрахунками Торгово-промислової палати України, за даними Асоціації міжнародних автомобільних перевізників України та Міністерства інфраструктури України необхідна кількість таких дозволів для задоволення потреб вітчизняних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та перевізників у напрямку лише Польщі становить не менше 230-250 тисяч на рік;

2) провести переговори з урядом Республіки Польща про необхідність зменшення часових нормативів оформлення вантажів і пасажирів у пунктах пропуску з польської сторони до 1 години;

3) переглянути часові нормативи оформлення вантажів у пунктах пропуску з української сторони до 1 години;

4) удосконалити онлайн механізм розподілу квот іноземних дозволів і доступу учасників зовнішньоекономічної діяльності до інформації про наявні залишки квот;

5) розпочати перемовини з Європейською комісією, а також на найвищому міждержавному рівні з країнами ЄС, насамперед Польщею, Угорщиною, Румунією, Італією та Німеччиною, про скасування на взаємних засадах архаїчної та чисто обмежувальної системи квотування перевезень за дозволами;

6) проаналізувати можливість оскарження дій держав-членів ЄС щодо зменшення кількості дозволів у рамках процедури врегулювання суперечок відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради
VIII скликання
13 липня 2021 року

Додаток 6
до рішення обласної ради
від 13 липня 2021 року
№ 191

ЗВЕРНЕННЯ

**до Прем'єр-міністра України, Міністра енергетики України, Голови
Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг, щодо неприпустимості підвищення
тарифів на електричну енергію та природний газ для населення**

Ми, депутати Львівської обласної ради, занепокоєні ситуацією, яка складається навколо тарифів на електроенергію, та звертаємося до Вас із проханням продовжити термін дії чинного покладання спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії (ПСО) до того часу, доки економічна ситуація в країні не стабілізується та не оговтається від коронавірусної пандемії.

Наприкінці грудня 2020 року Кабінету Міністрів України скасував пільговий тариф для побутових споживачів на перші 100 кВт електроенергії у розмірі 0,9 грн/кВт-год, встановивши єдину ціну в розмірі 1,68 грн/кВт-год. Проте Міністерство енергетики України уже з 1 серпня планує запустити так звану «нову модель» спеціальних зобов'язань на ринку електроенергії для населення, що призведе до підняття тарифу від 2,22 до 3,4 грн/кВт-год (!), залежно від регіону проживання.

Більше того, у червні 2021 року газопостачальна компанія «Нафтогаз» встановила тариф для населення в розмірі 11,94 грн за кубометр газу.

У період, коли громадяни потерпають від масового безробіття, панічно борючись із наслідками пандемії в кожній родині, коли пенсіонери на мізерну пенсію ледве зводять кінці з кінцями, коли вчителі та медики недоотримують обіцяні зарплати, підняття тарифів – ганебне знущання над власним народом.

Підняття тарифів призведе до зростання цін на всі види товарів та послуг, збільшення боргів та зубожіння громадян. Заборгованість українців за постачання і розподіл електроенергії за рік збільшилась з 5 млрд 410,3 млн грн до 6 млрд 79,4 млн грн, тобто на 12,4% з попереднім роком, у тому числі і у Львівській області. Збільшення тарифів – це ніщо інше, як примусове нарощення боргу своїми ж руками.

Ми засуджуємо ведення такої політики проти громадян України та звертаємося до Вас із проханням продовжити дію фіксованої ціни на електроенергію в розмірі 1,68 грн/кВт-год, а саме: постанову від 29 червня 2021 року № 659 із внесеними змінами до постанови Кабміну від 5 червня 2019 року № 483 «Про затвердження Положення про покладання спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії» вважати такою, що продовжує свою дію.

Цілком закономірно, що підняття тарифу на природний газ для населення негативно вплине на економічний добробут українців. Вважаємо, що таке підняття тарифів можливе виключно після збільшення економічних та фінансових показників, які, на жаль, станом на сьогодні, не дають підстав їх запроваджувати. Такий недалекоглядний крок спровокує зростання цін на товари та відобразиться на роботі транспорту, на електроенергетиці, адже ці галузі використовують у своїй роботі природний газ. Тому звертаємося до Вас із проханням вжити відповідних заходів щодо недопущення підвищення тарифів на природний газ для побутових споживачів.

Ми, депутати Львівської обласної ради, задля недопущення соціальної напруги, виникнення невдоволення серед населення, просимо прийняти позитивне рішення – рішення для народу України.

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради
VIII скликання
13 липня 2021 року

Додаток 7
до рішення обласної ради
від 13 липня 2021 року
№ 191

ЗВЕРНЕННЯ
до керівника Львівської обласної прокуратури А. Войтенка
щодо здійснення контролю для забезпечення справедливого та
неупередженого розслідування у справі Василя Петрика

Для нас, депутатів Львівської обласної ради, є важливим справедливе розслідування у кримінальному провадженні проти керівника управління охорони об'єктів культурної спадщини департаменту архітектури Львівської облдержадміністрації Василя Петрика. Ця справа має значний суспільний резонанс та велике обурення в громадських активістів та мешканців Львівщини.

Василеві Петрику інкримінують привласнення 1 млн грн бюджетних коштів (ч. 5 ст. 191 ККУ) під час облаштування історико-культурного парку у заповіднику «Древній Звенигород» у грудні 2020 року. У той час він був керівником ГП «Белзький мур», яке було розпорядником коштів. Василь Петрик всі звинувачення відкидає і вважає кримінальне провадження розправою за його боротьбу за Миколаївську фортецю, яку хочуть знищити задля видобутку піску. Нещодавно пам'яткоохоронці й активісти забили на сполох через те, що її хочуть знищити заради облаштування на цьому місці піщаного кар'єру. Василь Петрик захищав та захищає Миколаївську фортецю від знищення.

Враховуючи наведене, ми, депутати Львівської обласної ради, просимо взяти під контроль забезпечення справедливого та неупередженого розслідування у справі Василя Петрика щодо облаштування історико-культурного парку в заповіднику «Древній Звенигород» та не допустити на Львівщині переслідування через громадську активність.

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради
VIII скликання
13 липня 2021 року

ЗВЕРНЕННЯ
до Кабінету Міністрів України і Міністерства культури та
інформаційної політики України
щодо внесення меморіального комплексу «Біль Саліни»
до Державного реєстру нерухомих пам'яток України та створення на
основі комплексу державного історико-меморіального заповідника

У кожного народу є такі місця, які пробуджують його свідомість, спонукають задуматись над сенсом життя, повернути із забуття пам'ять. Це святі місця!

Є такі святі місця і у Львівській області, одне з них називається одним словом – САЛІНА.

У червневі дні 1941 року в урочищі Саліна працівники органів НКВС вбили близько 3600 осіб, соляна копальня була вщерть заповнена людськими тілами. Мешканці сусіднього села Солянуватки згадували, що до Саліни напередодні трагедії з Перемишля було пригнано арештантів. Під час екзекуції потужно працювали двигуни, аби заглушити постріли і крики катованих. Окрім того, згідно зі свідченнями місцевих жителів, з того самого Перемишля привезли вантажівками також і тіла вже вбитих людей. Коли катам не вистачало набоїв, людей били дерев'яними молотами і напівживими скидали в шахту, глибина якої сягає 100 метрів.

Нікому не завадить згадати свідчення очевидців тих жахливих подій: «В суботу 26 червня 1941 року мешканці містечка Доброміль відкрили на Саліні за містом, поблизу села Ляцьке (тепер Солянуватка), яму, повну трупів. Яма-шиб, глибока на яких 36 метрів, скривала в собі 77 трупів. Теж знайдено 51 труп помордованих НКВС в'язнів у двох провізоричних могилах на подвір'ї в'язниці, рештки спалених трупів у будинку дирекції лісів. Тіла страдальників були так побиті, що багатьох з них не можна було вже розпізнати. Пізнати вдалось о. Кебуза з с. Макової. Він мав поламані руки і відтятий язик. Далі ще знайдено Миколу Возьного з Ляцького, тіло якого було подіравлене штиками. Як вдалось установити, екзекуція большевицьких опричників відбулася в четвер 26 червня, а її виконавцями були: голова міськради Петровський, секретар райпарткому Бубнов і місцевий міліціант Кремер. Стверджено теж, що відступаючі відділи совєтської армії забили в селі Княжполі о. Петра Дутка і п'ятьох селян».

Щорічно з 1990 року, в останню неділю червня, в урочищі Саліна відбувається пам'ятний мітинг-реквієм, на який з'їжджаються люди не лише з різних регіонів України, а й з-за кордону: Польщі, Англії, Канади, США. Цього року громадськість Львівщини відзначила 80-ті роковини трагічних подій на Саліні.

Урочище, що поблизу міста Добромиля, у народі віддавна називалося Саліна. Саме там ще з XV століття видобували сіль спочатку кустарним, а згодом шахтним способом, сіль, яка користувалася попитом у Сілезії, Угорщині. Шахта імені Кароля (діаметр – 5 метрів, глибина – 100 метрів) стала 22 – 26 червня 1941 року останнім притулком для в'язнів Перемишльської тюрми та українських патріотів. Більшовицькою владою на Саліні було замордовано та скинуто в шахту, за свідченнями очевидців, близько 3600 осіб.

Ми, депутати Львівської обласної ради, як і всі національно свідомі громадяни, вболіваючи за гідне пошанування тисяч жертв комуністичного терору, з метою увічнення пам'яті невинно убієнних людей просимо Кабінет Міністрів України, а також Міністерство культури та інформаційної політики України вжити таких заходів:

1. Створити на основі існуючого меморіального комплексу державний історико-меморіальний заповідник.

2. Внести меморіальний комплекс «Біль Саліни» до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради
VIII скликання
13 липня 2021 року

Додаток 9
до рішення обласної ради
від 13 липня 2021 року
№ 191

ЗВЕРНЕННЯ
до Прем'єр-міністра України, Верховної Ради України щодо діяльності
Львівської митниці Державної митної служби України та Державної
податкової служби у Львівській області

Ми, депутати Львівської обласної ради, стурбовані неоднозначною ситуацією, яка склалась з реалізацією державної політики у митній та податковій сферах на території Львівської області, зокрема з діяльністю Львівської митниці (колишньої Галицької митниці) Державної митної служби України та Державної податкової служби у Львівській області.

Упродовж 2019-2021 років ситуація, яка склалася на українській митниці, викликає найбільше занепокоєння. Окрім невпинного потоку контрабанди і процвітання корупційних схем, ми бачимо незрозумілу кадрову політику, приховану під маскою карантинних обмежень. Зокрема, Львівська митниця Держмитслужби стала випробувальним плацдармом для кандидатів із сумнівним професійним досвідом, корупційним шлейфом і суперечливою державною позицією.

Увесь цей час до нас, як депутатів, надходили та продовжують надходити звернення, скарги від громадян і представників громадського простору про незадовільний стан дотримання законності й порушення прав громадян та представників бізнесу, відсутність будь-якого відкритого діалогу й прозорості у прийнятті рішень керівниками Львівської митниці Держмитслужби та Державної податкової служби у Львівській області.

Статтею 16 Закону України «Про місцеве самоврядування» визначено, що органам місцевого самоврядування законом можуть надаватися окремі повноваження органів виконавчої влади, у здійсненні яких вони є підконтрольними відповідним органам виконавчої влади.

Вважаємо, що раціональним та системним вирішенням питання можливості дієвого впливу обласних рад на легітимну діяльність митних та податкових органів на відповідній території є внесення змін до пункту 36 частини 1 статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та доповнення його повноваженнями заслуховувати керівників територіальних органів, які реалізують державну політику у митній та податковій сферах, із питань ефективності виконання покладених на них завдань, розгляду проблемних питань їхньої діяльності та, у разі негативної оцінки їхньої роботи, скеровувати до суб'єктів їхнього призначення подання щодо припинення повноважень за займаними посадами.

Просимо Вас, як керівника Уряду, терміново втрутитись в цю ситуацію та сприяти впровадженню експериментального проекту щодо організаційного підпорядкування митниці та податкової служби Львівській обласній раді, а також щодо ініціювання Кабінетом Міністрів України змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», які інституційно посилять можливість обласних рад організаційно та координаційно впливати на діяльність органів, які реалізують державну політику у митній та податковій сферах.

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради
VIII скликання
13 липня 2021 року

Додаток 10
до рішення обласної ради
від 13 липня 2021 року
№ 191

ЗВЕРНЕННЯ
до Верховної Ради України
про неприпустимість прийняття законопроекту № 5310, який обмежує
право пенсіонерів силових відомств на здійснення перерахунку пенсії

Ми, депутати Львівської обласної ради, беручи до уваги численні звернення пенсіонерів та ветеранів силових відомств України, звертаємося до Верховної Ради України стосовно соціально важливого питання, а саме захисту й відновлення конституційних прав з належного пенсійного забезпечення, збереження соціальних пільг і гарантій пенсіонерам та ветеранам силових відомств України.

Понад п'ять років пенсіонери силових органів України намагаються цивілізованим шляхом довести свої вимоги до Уряду України. Однак Уряд на законні вимоги не реагує, судові рішення, ухвалені на користь пенсіонерів МВС та ЗСУ, не виконуються.

Перерахунок пенсійних виплат, який був здійснений на підставі постанови Кабінету Міністрів України № 103 від 21 лютого 2018 року, виявився протиправним і антиконституційним, про що свідчать судові рішення, якими скасовано дії зазначеної постанови (№№ 826/5198 від 02.10.2019, 826/3858/18 від 12.11.2019). Варто зауважити, що тенденція судових позовів до Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України, Пенсійного фонду України зростає в геометричній прогресії.

Народні депутати України, замість того, щоб розробити належні правові норми для виплати заборгованостей пенсіонерам, іншим суб'єктам за судовими рішеннями, подали до Верховної Ради України та зареєстрували законопроект № 5310 від 29.03.2021 «Про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України щодо відновлення принципу справедливості під час здійснення судового контролю за виконанням судових рішень в адміністративних справах».

Основні положення цього законопроекту суперечать Конституції, адже, відповідно до статті 22 Конституції України, права і свободи людини і громадянина, закріплені Конституцією, не є вичерпними. Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Своїми діями Кабінет Міністрів України загалом, а також Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство оборони України, Пенсійний фонд України зокрема стали поза межами Конституції та чинного законодавства

України. Невиконання державою зобов'язань призводить до порушення принципів правової держави, підриває довіру громадян.

Законопроект передбачає відстрочення на невизначений період часу виконання рішення суду про стягнення коштів із суб'єкта владних повноважень у разі, якщо на це немає відповідних бюджетних асигнувань (коштів).

Тобто, особа, на користь якої ухвалено судове рішення про стягнення коштів, буде позбавлена можливості судового захисту у вигляді накладення штрафу на керівника або особу, яка виконує обов'язки керівника суб'єкта владних повноважень, відповідального за виконання рішення суду.

Таким чином, виникає питання щодо доцільності проходження громадянами всіх судових інстанцій, якщо виконання рішення суду буде відстрочено у зв'язку із відсутністю бюджетних асигнувань, а керівник або особа, яка виконує обов'язки керівника суб'єкта владних повноважень, що має виконати рішення суду, не нестиме жодної відповідальності.

Зазначимо, що такі зміни торкнуться насамперед соціальних спорів (спорів щодо пенсій, соціальних виплат), які у великій кількості розглядають адміністративні суди.

Отже, проблема відобразиться на тих українцях, права яких уже було порушено несправедливим рішенням державного органу чи органу місцевої влади, яке згодом оскаржено в суді, але виконання рішення суду буде неможливим до того часу, доки в бюджеті не з'являться кошти.

Ми, депутати Львівської обласної ради, закликаємо народних депутатів України з метою захисту законних, соціальних прав громадян прийняти відповідні рішення. Вимагаємо діяти відповідно до Конституції України та чинного законодавства. Вважаємо неприпустимим прийняття законопроекту № 5310, що обмежить права пенсіонерів силових відомств на перерахунок пенсій у судовому порядку.

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради
VIII скликання
13 липня 2021 року

Додаток ІІ
до рішення обласної ради
від 13 липня 2021
№ 191

ЗВЕРНЕННЯ
до Верховної Ради України щодо внесення правок до законопроекту
№ 5600 від 02.06.2021 «Про внесення змін до Податкового кодексу
України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення
збалансованості бюджетних надходжень»

Ми, депутати Львівської обласної ради, стурбовані ситуацією, яка склалася у зв'язку з прийняттям 01.07.2021 Верховною Радою України (за поданням Кабінету Міністрів України) у першому читанні законопроекту № 5600 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень».

Зазначений законопроект містить норми, які спричинять значне підвищення податкового навантаження на фермерів. Так, наразі межа для розміру земельної ділянки, дохід від продажу сільськогосподарської продукції з якої не підлягає оподаткуванню на загальних підставах, складає 2 гектари. Законопроект передбачає суттєве її зниження – до 0,5 гектара.

Крім цього, на власників, орендарів, інших користувачів земельних ділянок (у тому числі на умовах емфітевзису), віднесених до сільськогосподарських угідь, а також голів сімейних фермерських господарств чекає запровадження «мінімального податкового зобов'язання» з 1 гектара сільськогосподарських земель – мінімальної суми податків, яку сплачуватиме особа, що отримує доходи від використання такої землі.

Викликає занепокоєння запропоноване в законопроекті залучення до оподаткування земельним податком ділянок, право власності на які фізичною чи юридичною особою не оформлено, але вони фактично використовуються (особливо в частині механізму прийняття рішень органами місцевої влади про встановлення факту такого користування). При цьому за самовільно зайняту земельну ділянку, щодо якої прийнято рішення відповідним органом місцевого самоврядування, податкові зобов'язання нараховуватимуться в розмірі річної суми платежу.

Поряд із зазначеним, фермерів, діяльність яких згідно з КВЕД-2010 відноситься до класів 01.47 (розведення свійської птиці), 01.49 (у частині розведення та вирощування перепелів і страусів) та 10.12 (виробництво м'яса свійської птиці), буде позбавлено права бути платниками єдиного податку четвертої групи.

Вищевказаний законопроект змінює порядок сплати акцизного податку тютюнових виробів, адже виключає з переліку платників акцизного податку суб'єкта господарювання роздрібної торгівлі, який здійснює реалізацію тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах. Такі зміни можуть негативно вплинути на місцеві бюджети та прямо суперечать суті децентралізації.

Відповідно до згаданого законопроекту, передбачається також скасування пільги з ПДВ для платників податку, які здійснюють продаж житла (об'єктів житлового фонду) на вторинному ринку. Окрім того, дохід, отриманий платником ПДФО від продажу нерухомості впродовж звітного року третього та наступних об'єктів нерухомості, підлягатиме оподаткуванню цим податком за загальною ставкою 18% (наразі чинною є ставка 5 %).

Важливо, що законопроект також передбачає скасування пільги з акцизного податку для «зеленої» електричної енергії в Україні (виробленої когенераційними установками та з відновлюваних джерел енергії).

Крім того, збільшення податків для малого та середнього бізнесу є надзвичайно небезпечним в умовах ще не завершеної пандемії коронавірусу, що може призвести до більшого зміцнення монополій олігархату на території України.

Враховуючи вищезазначене, закликаємо Верховну Раду України вжити заходів щодо захисту прав та інтересів вітчизняних суб'єктів господарювання, зокрема, представників малого і середнього бізнесу, фермерів та громадян. З метою уникнення втрати працівниками робочих місць, недопущення зменшення доходів бюджетів органів місцевого самоврядування, ризиків банкрутства підприємств та погіршення інвестиційного клімату в країні, просимо забезпечити внесення правок до законопроекту № 5600 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» стосовно оподаткування ПДВ операцій з продажу житла на вторинному ринку, порядку сплати акцизного податку тютюнових виробів, податку за сільськогосподарські паї та інших норм, які мають надмірний фіскальний характер і можуть спричинити значне навантаження на економіку країни та громадян України.

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради
VIII скликання
13 липня 2021 року

Додаток 12
до рішення обласної ради
від 13 липня 2021 року
№ 191

ЗВЕРНЕННЯ

**до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України щодо
забезпечення належних організаційно-правових умов для відзначення на
державному рівні 80-річчя створення Української Повстанської Армії**

14 жовтня 2022 року відзначатиметься 80 років з часу створення перших бойових загонів Української Повстанської Армії (УПА), яка вела збройну боротьбу за державну незалежність України проти нацистського та комуністичного окупаційних режимів.

Українська Повстанська Армія продовжила боротьбу українського народу за відновлення державної незалежності України, започатковану в період Української революції (1917 – 1921) і продовжену Українською Військовою Організацією (УВО) та Організацією Українських Націоналістів (ОУН).

Воїни Української Повстанської Армії Законом України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті» визнані борцями за незалежність України у XX сторіччі.

Враховуючи жертвний героїзм і самовідданість вояків-упівців та ключову роль Української Повстанської Армії в історії боротьби за відновлення незалежності України у XX столітті, яка завершилася в 1991 році прийняттям Акта проголошення незалежності України, з метою визнання історичного значення боротьби Української Повстанської Армії та вшанування військової звитяги, необхідно на гідному рівні провести заходи із відзначення 80-річчя створення Української Повстанської Армії, залучивши до цього Кабінет Міністрів України, органи місцевого самоврядування, громадсько-політичні організації, школи й вищі навчальні заклади.

Беручи до уваги зазначене вище, а також з метою підтвердження історичного значення боротьби Української Повстанської Армії за відновлення незалежності України та вшанування військової звитяги її вояків, ми, депутати Львівської обласної ради, закликаємо Верховну Раду України прийняти Постанову «Про відзначення 80-річчя створення Української Повстанської Армії», зареєстровану 77-ма народними депутатами України (№ 5721 від 01.07.2021). Зокрема, проектом Постанови пропонується Президентові України надати звання Герой України Тарасові Бульбі-Боровцю і повернути звання Герой України Степанові Бандері та Романові Шухевичу, а також передбачено рекомендації Кабінету Міністрів України щодо створення організаційного комітету, напрацювання, затвердження та

забезпечення виконання плану заходів з відзначення на державному рівні 80-річчя створення Української Повстанської Армії.

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради
VIII скликання
13 липня 2021 року

Додаток 13
до рішення обласної ради
від 13 липня 2021 року
№ 191

ЗВЕРНЕННЯ
до Президента України, Кабінету Міністрів України щодо перенесення
свята «День молоді» на 12 серпня (Міжнародний день молоді)

Ми, депутати Львівської обласної ради, звертаємо увагу на необхідності змінити дату відзначення в нашій державі Дня молоді, адже в Україні він відзначається в останню неділю червня за давньою вже радянською традицією. Окрім України, цієї дати дотримуються лише в Російській Федерації, Узбекистані та Республіці Білорусь.

Цікаво згадати, що святкування Дня молоді в останню неділю червня запроваджено в період СРСР як «День радянської молоді» Указом Президії Верховної Ради Радянського Союзу «Про встановлення Дня радянської молоді» від 7 лютого 1958 року. Основні завдання щодо відзначення такої дати було покладено на Всесоюзний Ленінський Комуністичний Союз Молоді (ВЛКСМ). Натомість у грудні 1999 року 54-ю сесією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй у резолюції A/RES 54/120 («Політика та програми, що залучають молодь») було оголошено Міжнародним днем молоді 12 серпня. Ініціатива виникнення цього свята вийшла від самої молоді в 1991 році в м. Відні (Австрія) на I сесії Світового молодіжного форуму системи ООН.

Україна повинна припинити продовження радянської традиції та почати відзначати День молоді з усім світом. Це важливо зокрема й тому, що Міжнародний день молоді наголошує на участі молодих людей у різноманітних процесах і творенні позитивних змін у суспільстві. Гасло цього свята – «Мій голос і думка мають бути почуті». Радянська ж традиція робила акцент на безтурботності й розвагах, що суперечить тим цінностям, які ми намагаємося донести українській молоді.

Українська молодь неодноразово демонструвала, що належить до відкритого світу і точно має право жити в країні, яка позбувається застарілих радянських традицій.

Ми, депутати Львівської обласної ради, вважаємо необхідним припинити відзначення в Україні Дня молоді в останню неділю червня, бо це копіювання нікому не потрібних старих традицій. Більшість країн колишнього Радянського Союзу давно перенесли відзначення цього дня на дату, встановлену ООН – 12 серпня. У зв'язку з цим звертаємося до Президента України та Кабінету Міністрів України з пропозицією перенесення відзначення в Україні Дня молоді на дату, яка встановлена Світовою конференцією Міністрів у справах молоді та Генеральною

асамблеєю ООН ще понад 20 років тому, а саме на 12 серпня. Також пропонуємо скасувати День молодіжних та дитячих громадських організацій як свято, що фактично не відзначається в Україні, оскільки встановлено в один день із Днем молоді.

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради
VIII скликання
13 липня 2021 року

Додаток 14
до рішення обласної ради
від 13 липня 2021 року
№ 191

ЗВЕРНЕННЯ
до Верховної Ради України щодо невідкладного прийняття
законопроекту № 4358 від 10.11.2020 «Про внесення змін
до деяких законів України щодо охорони здоров'я населення
від шкідливого впливу тютюну»

Ми, депутати Львівської обласної ради VIII скликання, глибоко стурбовані загрозливою ситуацією, яка виникла у зв'язку з високим рівнем поширеності серед населення України, особливо молоді, куріння тютюнових виробів, тютюнових виробів для електричного нагрівання, електронних сигарет, нікотинових подушечок та кальнянів.

Згідно з останніми соціологічними опитуваннями 2020 – 2021 років, 30% молоді не вважають електронні сигарети та тютюнові вироби для електричного нагрівання шкідливими для здоров'я. У 2020 році поширеність куріння серед молоді віком 18 – 30 років зросла, у порівнянні з 2019 роком, на 10%. Причиною цього є доволі агресивне поширення реклами всіх видів тютюнових виробів та виведення на ринок тютюнових виробів для електричного нагрівання, які досі не прирівняні до тютюнових виробів.

В Україні сьогодні констатується низький рівень захисту здоров'я людини, особливо дітей та молоді. Це пов'язано з тим, що тенденція до куріння тютюнових виробів збільшилась після попередніх семи років поступового спаду. Дослідження свідчать, що в Україні теперішніми споживачами тютюнових виробів є 14,9% учнівської молоді у віці 13 – 15 років, а це кожен 6-й старшокласник.

Керуючись рішенням № 22 8-ї конференції сторін Рамкової Конвенції Всесвітньої організації охорони здоров'я із боротьби проти тютюну, що прийнято в жовтні 2018 року, Україна взяла на себе зобов'язання попередити початок вживання інноваційних та нових видів тютюнових виробів, зокрема тютюнових виробів для електричного нагрівання, електронних сигарет, нікотинових подушечок та ін.

За останні 5 років критичною стала проблема куріння, вживання та реклами тютюнових виробів, тютюнових виробів для електричного нагрівання, електронних сигарет, нікотинових подушечок та кальнянів у приміщеннях закладів ресторанного господарства, що фактично призводить до примусового пасивного куріння всіма відвідувачами закладів і є шкідливим для здоров'я громадян.

Українські міста заповнила реклама тютюнових виробів для електричного нагрівання, пристроїв для споживання тютюнових виробів без

їх згоряння, електронних сигарет, нікотинових подушечок, кальянів шляхом оформлення віконних вітрин у стаціонарних об'єктах торгівлі, малих архітектурних формах та найбільш вдалого демонстрування в точках продажу. Згідно з дослідженнями, така реклама стає однією з ключових причин початку куріння молоддю. Виробники свідомо розміщують пачки виробів у вітринах магазинів на спеціальному фоні, використовуючи яскраві дизайнерські рішення, аби привертати увагу не лише активних споживачів їхньої продукції, але й потенційних споживачів. Це є формою стимулювання куріння, яке спрямовано передусім на дітей та молодь, для яких тютюнова продукція перетворюється на спокусливий та привабливий товар.

Варто зазначити, що заборона видимого розміщення пачок тютюнових виробів, як спосіб зниження рівня куріння та стимулів до куріння, діє в низці таких країн, як: Велика Британія, Австралія, Канада, Норвегія, Фінляндія, Ірландія, Ісландія, Нова Зеландія, Таїланд, Панама, Кенія, Непал, Хорватія, Словенія, Білорусь.

Враховуючи викладене вище, ми, депутати Львівської обласної ради, просимо в найкоротші терміни розглянути та прийняти в цілому проєкт закону № 4358 від 10.11.2020 «Про внесення змін до деяких законів України щодо охорони здоров'я населення від шкідливого впливу тютюну», взявши до уваги пропозиції і поправки стосовно заборони видимого розміщення в точках продажу тютюнових виробів, електронних сигарет, тютюнових виробів для електричного нагрівання, пристроїв для споживання тютюнових виробів без їх згоряння, нікотинових подушечок.

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради
VIII скликання
13 липня 2021 року

Додаток 15
до рішення обласної ради
від 13 липня 2021 року
№ 191

ЗВЕРНЕННЯ
до Президента України
щодо недопущення погіршення якості життя громадян України

Ми, депутати Львівської обласної ради, стурбовані різким поглибленням рівня бідності в Україні. Згідно з новими даними Державного управління статистики, від початку року наші співвітчизники перебільшили свої видатки майже на 100 мільярдів гривень. За підрахунками відомства, за перші місяці українці заробили понад 900 мільярдів гривень, а витратили – понад трильйон.

Очевидно, що люди витрачають накопичені заощадження, влазять в борги, беруть кредити, водночас практично не мають можливості відкладати кошти для відкриття бізнесу, на навчання дітей чи відпочинок або ж на випадок хвороби когось із членів родини.

При цьому, як свідчить статистика, найбільшою статтею витрат є витрати на їжу. Купівля продуктів «з'їдає» 39,5% сімейного бюджету. Оплата комунальних послуг – ще 18%; а на транспорт, який останнім часом дуже подорожчав, українці витрачають ще 7,9% свого бюджету. Мізер іде на лікування, не вистачає на освіту, на відпочинок.

У фінансовий зашморг людей заштовхує не тільки пандемія коронавірусу, але й суто вітчизняні чинники, найбільшим серед яких є зростання тарифів. За даними Державної служби статистики України, нарахування за житлово-комунальні послуги в травні, після різкого підвищення тарифів від початку року, сягнули 11,7 млрд грн, що на 34,5% більше в порівнянні з травнем минулого року. Загалом у травні українці виклали за житлово-комунальні послуги 17,1 млрд грн, оскільки переплачували нараховані суми і погашали накопичену за попередні місяці заборгованість. На сьогодні рівень боргу населення за житлово-комунальні послуги зріс і сягнув 80 мільярдів гривень. Найбільші борги в громадян за газ, у середньому кожна українська сім'я винна 5,3 тисячі гривень. Водночас Кабінет Міністрів України оприлюднив розрахунки, згідно з якими до кінця цього року варто очікувати подорожчання комунальних тарифів на опалення і гарячу воду як мінімум ще на третину. Обіцяють також подвоєння тарифів за електроенергію.

Це при тому, що 23,2% українців, або 8,8 мільйона громадян, торік отримували менше ніж 3847 грн на місяць. Цей дохід нижчий фактичного прожиткового мінімуму.

Усе свідчить про те, що рівень зубожіння населення посилюється катастрофічними темпами.

Вочевидь, має бути оновлена відповідно до нових реалій Стратегія подолання бідності, яку було ухвалено 2016 року на період до 2024. Необхідно зупинити стрімке і неконтрольоване зростання тарифів, що призводить до зубожіння майже всього населення та збагачення невеликої групи людей – олігархів. Обов'язково слід припинити подорожчання продуктів і товарів першої необхідності.

З огляду на викладене вище, вимагаємо від Вас, Президенте України, вжиття відповідних заходів, тим паче що одним із гасел, з яким Ви йшли на вибори, було «Кінець епохи бідності», хоча бідність, схоже, насправді тільки починається.

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради
VIII скликання
13 липня 2021 року

ЗВЕРНЕННЯ
до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України
щодо недопущення зниження ролі місцевого самоврядування
у містобудівній сфері

У рамках процесу реформування органів державного архітектурно-будівельного контролю, який триває понад рік, 01 липня 2021 року Верховною Радою України прийнято в першому читанні законопроект від 11.06.2021 за № 5655 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності».

Основними положеннями цього законопроекту є такі:

- державна реєстрація права на виконання будівельних робіт здійснюється нотаріусами та/або державними реєстраторами (органами місцевого самоврядування);

- державна реєстрація прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта здійснюється автоматично програмними засобами електронної системи в режимі реального часу після підписання акта готовності об'єкта до експлуатації відповідними суб'єктами містобудування (замовником; проектувальником; підрядником; особою, що здійснює авторський нагляд; особою, що здійснює технічний нагляд; особою, яка провела технічну інвентаризацію; суб'єктом господарювання, що здійснює діяльність з надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення, або інженером державного містобудівного контролю юридичної особи, уповноваженої на здійснення містобудівного контролю, з якою укладено договір про здійснення містобудівного контролю; уповноваженою особою);

- регламентовано, що містобудівний контроль щодо об'єктів будівництва (СС1, СС2, СС3) у визначених випадках здійснюватиметься уповноваженими особами з містобудівного контролю, окрім об'єктів підвищеної небезпеки та об'єктів, які становлять державну таємницю, у такому випадку контроль здійснюватиме Державна інспекція архітектури та містобудування;

- органи місцевого самоврядування (місцеві органи ДАБІ) здійснюватимуть містобудівний контроль щодо самочинного будівництва.

Варто зауважити, що прийнятий у першому читанні проект Закону від 11.06.2021 № 5655 у цілому суперечить розпочатій реформі децентралізації в містобудівній сфері, оскільки, безсумнівно, спрямований на зниження ролі місцевого самоврядування у містобудівній сфері, що, очевидно, є неприпустимим для правового суспільства, адже містобудування є однією із

засад розвитку міст, селищ та сіл, має великий вплив на життєдіяльність людей, сталий розвиток територіальних громад.

Тому містобудування є важливою сферою компетенції саме місцевого самоврядування базового рівня.

Запровадження інституту державної реєстрації права на виконання будівельних робіт нотаріусами, беззаперечно, призведе до появи так званих «сірих» нотаріусів і «чорних» реєстраторів, які через Єдину електронну систему зможуть без особливих для себе ризиків зареєструвати усе, що завгодно. Тільки за 2020 рік Вища кваліфікаційна комісія нотаріату анулювала свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю 10 нотаріусам, які перевіряли наймасштабніші нотаріальні афери в Україні впродовж останніх років. Саме це ставить під сумнів «добросовісність» та надію на позитивні зміни в цій сфері.

Що стосується надання повноважень на здійснення містобудівного контролю уповноваженими особами, так званими «приватними інспекторами», то вказане не призведе до очікуваних результатів, які було закладено в основу реформування органів ДАБІ та створення підґрунтя для усунення корупційних ризиків у сфері містобудівної діяльності і аж ніяк не сприятиме покращенню інвестиційного клімату та розвитку будівництва загалом.

Очевидно, що такий «приватний» інспектор гарантовано «вбудується» в існуючу систему легалізації корупції. Адже великі забудовники давно мають повний комплект усіх необхідних служб: власні архітектурні та проєктні бюро, компанії, що здійснюють експертизу проєктної документації тощо. Тому їм буде нескладно створити і уповноважених юридичних осіб.

Також вказане призведе до здійснення тиску та витіснення з будівельного ринку невеликих фірм забудовників, які очевидно не матимуть змоги для створення власних юридичних осіб для здійснення контролю та які змушені будуть звертатися й укладати договори на здійснення контролю із фірмами (юридичними особами), які створені великими будівельними компаніями. Вказане дозволить таким компаніям маніпулювати та впливати на результат містобудівного контролю.

Варто зазначити, що, згідно з міжнародним досвідом, залучення приватних структур для здійснення будівельного контролю найчастіше відбувається тільки для окремих функцій. Наприклад, залучаються приватні експертні організації, технагляд, інженери-консультанти, страхові організації. Приватні інспектори можуть бути хорошим рішенням для законослухняних громадян. Але в переважній більшості країн світу контроль залишається державним та впроваджується на муніципальному рівні.

І це цілком очевидно, адже у разі надання дозволу на виконання будівельних робіт або ж складення процесуальних документів за результатами перевірки, відповідною посадовою особою органу державного архітектурно-будівельного контролю, яка є державним службовцем або посадовою особою органу місцевого самоврядування, то саме така особа несе за це відповідальність (дисциплінарну, адміністративну). Якщо ж певні параметри (проєктні рішення) порушили будівельники, то кримінальну відповідальність несуть уже вони. А архітектори і проєктанти відповідають своїми

сертифікатами та місцем у рейтингах, за якими всі ретельно стежать, не кажучи вже про великі штрафні санкції, які накладаються органами ДАБІ.

Отже, на нашу думку, нам необхідно зосередитись на профілактиці та превенції проблем на якомога ранніх стадіях. Якщо будуть оприлюднені якісні вихідні дані (основні параметри) для будівництва, забезпечено усунення порушень під час видачі дозволів, забезпечено правдивість експертних звітів на проєктну документацію на будівництво об'єктів, а головне, якщо публічно буде знесено щонайменше 10 будівель ключових забудовників (за їх рахунок), побудованих з максимальними порушеннями, тоді можна сподіватися, що нові будівництва зводитимуться відповідно до вимог містобудівного законодавства. Але це може здійснитися лише у тому випадку, коли контроль здійснюватиме виключно держава.

Підсумовуючи наведене, ми, депутати Львівської обласної ради, хочемо зазначити, що будівництво змінює населені пункти, має високі вимоги до безпеки, потребує належного забезпечення інфраструктурою, вимагає захисту інвесторів багатоквартирних житлових будинків, забезпечує збереження самобутності міста. Саме місцеве самоврядування є публічною владою, яка найтісніше та найбільше пов'язана з цими сферами. Тому саме воно повинно мати ефективні інструменти планування, організації та контролю в містобудуванні, з урахуванням можливостей сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та необхідності сталого розвитку територіальних громад і покращення місцевого економічного клімату.

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради VIII
скликання
13 липня 2021 року

Додаток 17
до рішення обласної ради
від 13 липня 2021 року
№ 191

ЗВЕРНЕННЯ
до Президента України і Міністерства освіти та науки України
щодо створення Центрів професійного розвитку
педагогічних працівників

Ми, депутати Львівської обласної ради, переконані, що кожна дитина повинна отримувати якісну освіту. Для цього потрібно наполегливо та системно працювати над розвитком освітян.

Відповідно до освітньої реформи частину таких функцій мають здійснювати центри професійного розвитку педагогічних працівників. Згідно з Положенням про центр професійного розвитку педагогічних працівників, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2020 № 672 «Деякі питання професійного розвитку педагогічних працівників», основними завданнями центрів є сприяння професійному розвитку педагогічних працівників, забезпечення їхньої психологічної підтримки та консультування із широкого кола питань, пов'язаних із освітнім процесом. Центри повинні узагальнювати та поширювати інформацію про можливості професійного розвитку освітян: програми підвищення кваліфікації, вебресурси та інші інструменти, що можуть бути корисними для професійного зростання вчителів, а також координувати діяльність професійних спільнот педагогів і надавати психологічну підтримку педпрацівникам.

Ми вважаємо, що діяльність таких центрів є дуже потрібною. Центр утворюється органом місцевого самоврядування, тобто засновником може бути будь-яка місцева рада. Однак станом на сьогодні не всі територіальні громади створили такі центри, оскільки не мають фінансової можливості утримувати їх, особливо враховуючи недосконалість формули розподілу освітньої субвенції.

З огляду на викладене, ми, депутати Львівської обласної ради, звертаємось із пропозицією внести відповідні зміни в законодавство та створити центри професійного розвитку педагогічних працівників при районних державних адміністраціях. Така зміна дозволить забезпечити розвиток нашої освітньої галузі та допомогти педагогічним працівникам.

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради
VIII скликання
13 липня 2021 року

Додаток 18
до рішення обласної ради
від 13 липня 2021 року
№ 191

ЗВЕРНЕННЯ
до сільських, селищних та міських голів Львівської області
щодо матеріальної допомоги педагогічним працівникам
закладів освіти

Ми, депутати Львівської обласної ради, переконані, що всі педагогічні працівники закладів освіти повинні отримувати максимальну фінансову підтримку для провадження якісного освітнього процесу у зв'язку з новими викликами в умовах спалаху гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

У час пандемії освітяни опинилися на вістрі інфікування. Окрім здійснення своїх безпосередніх функцій, на них покладений обов'язок організації процесу безпечного навчання, вибудова правильної комунікації з учнями та їхніми батьками. Це призводить до підвищення інтенсивності праці та напруженості в роботі. Висока небезпека існує також у зв'язку з тим, що діти є безсимптомними носіями коронавірусної інфекції й контактують як з учителями, так і з іншими дорослими вдома. Це призвело до значної кількості освітян, які перенесли гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом SARS-CoV-2. Лікування цієї хвороби і постковідна реабілітація є дорогавартісними.

З огляду на викладене, ми, депутати Львівської обласної ради, зважаючи на складні умови пандемії та економічної ситуації, звертаємось до керівників органів місцевого самоврядування розглянути можливість виділення коштів із місцевих бюджетів для надання одноразової матеріальної допомоги педагогічним працівникам закладів освіти територіальної громади, які перехворіли на COVID-19.

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради
VIII скликання
13 липня 2021 року

Додаток 19
до рішення обласної ради
від 13 липня 2021 року
№ 191

ЗВЕРНЕННЯ

**до Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України,
Львівської обласної державної адміністрації та Головного управління
Державної служби України з надзвичайних ситуацій
у Львівській області щодо відсутності фінансування заходів
протипожежної безпеки в закладах освіти**

Ми, депутати Львівської обласної ради, вважаємо, що кожна дитина повинна здобувати якісну освіту з дотриманням безпеки життєдіяльності.

З огляду на це, висловлюємо занепокоєння проблемою відсутності фінансування заходів протипожежної безпеки в освітніх закладах Львівської області.

За результатами перевірки закладів загальної середньої освіти, згідно з приписами міських відділів Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Львівській області, директори закладів у майже двомісячний термін повинні виконати такі пункти:

- Приміщення будівель шкіл, пришкольніх теплиць та гаражів обладнати системами протипожежного захисту відповідно до ДБН В.2.5-56:2014 «Системи протипожежного захисту», зокрема системою пожежної сигналізації, системою оповіщення про пожежу та управління евакуюванням людей.
- З'єднання, відгалуження та окінцювання жил проводів і кабелів у приміщеннях шкіл здійснити за допомогою опресування, зварювання, паяння або затискачів.
- Захист будівель та зовнішніх установок від прямих попадань блискавки і вторинних її проявів, а також перевірку цих робіт у будівлях шкіл здійснити відповідно до вимог ДСТУ Б В.2.5-38:2008 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Улаштування блискавкозахисту будівель і споруд».
- Забезпечити захисну споруду необхідним інвентарем, майном та засобами на розрахункову чисельність населення, що підлягає укриттю.

У разі невиконання пунктів припису директори закладів освіти будуть притягнені до адміністративної відповідальності у вигляді накладання штрафів.

Однак виконання таких заходів потребує значних коштів, які не закладено в кошторисах закладів загальної середньої освіти та інших закладів освіти. Директори шкіл не є розпорядниками коштів, тому неодноразово зверталися до відділів освіти відповідної територіальної громади з питаннями щодо виділення коштів, проте засновник не може профінансувати всі запити для виконання вищевказаних приписів. Попри те виконуються ті пункти приписів, які не потребують значних фінансових ресурсів.

Варто зазначити, що притягнення директорів до адміністративної відповідальності не вирішує проблеми необхідності покращення протипожежного стану закладів загальної середньої освіти.

Згідно з чинним законодавством, відповідальність за виконання заходів протипожежної безпеки в закладах загальної середньої освіти покладається як на керівників цих закладів, так і на їхніх засновників та органи управління освітою.

Стаття 37 Закону України «Про повну загальну середню освіту» передбачає такі обов'язки засновника закладу: утримання та розвиток заснованого ним закладу освіти, його матеріально-технічної бази на рівні, достатньому для виконання вимог державних стандартів, ліцензійних умов провадження освітньої діяльності у сфері загальної середньої освіти, вимог трудового законодавства, оплати праці педагогічних та інших працівників, охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки тощо.

Тому при здійсненні контролюючих заходів у закладах загальної середньої освіти просимо взяти до уваги інформацію, викладену в цьому зверненні.

Багато років держава, на жаль, не вкладала достатньо коштів у протипожежну безпеку закладів освіти, тому зараз не можна всю відповідальність перекладати тільки на директорів шкіл. Це спільна відповідальність держави та органів місцевого самоврядування. Тому треба шукати шляхи співфінансування або забезпечувати фінансування спеціальних програм.

З огляду на викладене, ми, депутати Львівської обласної ради, вважаємо за доцільне створити спеціальну державну програму фінансування заходів протипожежної безпеки у закладах освіти та акцентуємо на необхідності якнайшвидшої реалізації такої програми.

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради
VIII скликання
від 13 липня 2021 року

Додаток 20
до рішення обласної ради
від 13 липня 2021 року
№ 191

ЗВЕРНЕННЯ

**до Прем'єр-міністра України, Президента Української асоціації футболу,
Виконавчого директора Української Прем'єр-ліги щодо безпідставного
позбавлення стадіону «Україна» у м. Львові
права приймати футбольні матчі української Прем'єр-ліги**

Ми, депутати Львівської обласної ради, обурені ситуацією, що склалась навколо стадіону «Україна» у м. Львові, та закликаємо центральну владу, керівництво Української асоціації футболу (далі – УАФ), Української Прем'єр-ліги не позбавляти мешканців Львівщини можливості відвідувати футбольні матчі.

Стадіон «Україна» у місті Львові – це багатофункціональний стадіон, який має свою давню та славетну історію; стадіон, яким пишаються львів'яни та гості міста. Саме тут нещодавно проводила свої офіційні матчі Національна команда України з футболу; тут відбувались матчі Групового етапу Ліги Європи під егідою УЄФА; тут суперники чоловічої та жіночої національних команд та клубів-учасників Єврокубків планують проводити свої матчі для позарегламентних передматчевих тренувань.

Футбольні клуби Львівщини завжди достойно представляли честь нашої області на всеукраїнському та міжнародному рівнях. Стадіон «Україна» у м. Львові завжди радо приймав футбольні клуби у своїх стінах. Тому ні в кого не виникає жодних сумнівів, що стадіон відповідав та відповідає усім вимогам та критеріям для проведення футбольних матчів, у тому числі Української Прем'єр-ліги. Востаннє Комітет з питань стадіонів та безпеки проведення змагань УАФ оприлюднив список стадіонів, які відповідають структурним критеріям категорій УАФ 15 лютого 2021 року. Стадіон «Україна» у м. Львові було визнано таким, що відповідає структурним критеріям 3-ї категорії УАФ.

Незважаючи на те, що абсолютно жодних змін до Регламенту інфраструктури стадіонів та заходів безпеки проведення змагань з футболу не вносилося, 9 липня 2021 року Комітет з питань стадіонів та безпеки проведення змагань УАФ оприлюднив новий список, яким понизив стадіон «Україна» у м. Львові в категорії, присвоївши йому 2-гу категорію. Як відомо, стадіони, що відповідають структурним критеріям 2-ї категорії УАФ, позбавлені права приймати матчі Української Прем'єр-ліги – першої за рангом футбольної ліги в Україні.

Варто зазначити, що абсолютно жодних змін інфраструктура стадіону «Україна» у м. Львові з 15 лютого до 9 липня 2021 року не зазнала; усім структурним критеріям для 3-ої категорії (місця для глядачів; умови для гравців та офіційних осіб; робоча зона для представників засобів масової інформації) стадіон і надалі відповідає. Наскільки нам відомо, керівництво

стадіону «Україна» перед проходженням атестації взагалі не отримувало жодних зауважень та скарг. До того ж, жодних аргументів та мотивів прийняття відповідного рішення до сьогодні не озвучено, що вкотре підтверджує свідоме бажання футбольних функціонерів позбавити стадіон «Україна» у м. Львові можливості приймати футбольні матчі.

Варто зазначити, що таке безпрецедентне рішення атестаційного комітету УАФ викликало величезну хвилю обурення з боку громадськості, вболівальників, журналістів. Ми повинні сприяти розвитку спорту в нашому регіоні, і зробимо все можливе, щоб футбольні клуби продовжували функціонувати та дарували глядачам гарні емоції. Твердо переконані, що особисті амбіції та кулуарні змови не повинні ставати на заваді розвитку футболу.

Враховуючи наведене, ми, депутати Львівської обласної ради, закликаємо Прем'єр-міністра України, Президента Української асоціації футболу, Виконавчого директора Української Прем'єр-ліги не створювати перешкод для функціонування стадіону «Україна» у м. Львові та проведення на ньому матчів Української Прем'єр-ліги, а також переглянути рішення щодо присвоєння стадіону категорії УАФ.

Ми живемо у вільній демократичній країні, де кожен має право вибору, і вважаємо неправомірним та незаконним змушувати футбольні клуби штучними та неаргументованими методами грати свої домашні матчі виключно на певних стадіонах.

Львівщина завжди готова організовувати масові спортивні та культурно-видовищні заходи, а також забезпечувати їх проведення на найвищому рівні, але безпідставні та необґрунтовані рішення можуть позбавити мешканців Львівської області відчувати радість спортивних заходів.

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради
VIII скликання
13 липня 2021 року

ЗВЕРНЕННЯ

**до Міністерства культури та інформаційної політики України
щодо надання комунальному закладу Львівської обласної ради
«Адміністрація державного історико-культурного заповідника «Нагуєвичі»
статусу національного**

27 серпня 2021 року українці всього світу відзначатимуть 165-річчя від дня народження Івана Франка, постать якого в процесі становлення української державності, національної культури та науки важко переоцінити. Зрештою, розвиток музейної справи у структурі державного історико-культурного заповідника в Нагуєвичах завдячує передовсім постаті українського генія Івана Франка, який народився в батьківській садибі Якова Франка 27 серпня 1856 року, тут розпочав свою багатогранну творчу діяльність, що в майбутньому стала для багатьох поколінь українців стимулом для розвитку національної Незалежності.

До недавнього часу хроніка музею Івана Франка в Нагуєвичах традиційно велася з 1946 року, коли в Нагуєвичах було організовано офіційний радянський державний музей. Проте з появою у 2019 році нових джерельних матеріалів Інституту національної пам'яті, Державний історико-культурний заповідник «Нагуєвичі» змінив часові рамки: музейними витоками вважається не 1946 рік, а 1934 – 1939 роки, коли українці вперше оголосили про початок реалізації ідеї створення «Дитячої оселі, захисту і музею пам'яток Івана Франка». Однак польська влада тоді заборонила відкривати українцям музей І. Франка. У 1940 році син Івана Франка – Петро Франко (співзасновник Пласту, науковець-хімік, письменник, військовий льотчик УГА) підготував усі необхідні документи, щоб відкрити в Нагуєвичах перший заповідник республіканського значення. Щоправда, радянська влада тоді побоялася це зробити, ганебно розстрілявши Петра Франка у 1941 році. І лише 1946 року влада все ж створила перший музей, який проіснував у тому статусі до 1994 року.

Кабінет Міністрів України 10 березня 1994 року прийняв постанову № 154 «Про державний історико-культурний заповідник «Нагуєвичі» на батьківщині Івана Франка», задокументувавши створення великого комплексу на базі колишнього музею – з метою збереження меморіальних місць, пов'язаних з життям і творчістю українського письменника-мислителя Івана Франка.

Сьогодні до складу ДІКЗ «Нагуєвичі» входять: Літературно-меморіальний музей Івана Франка із скульптурною композицією «Іван Франко і світова література», «Будинок літератора», «Літній театр», «Галявина казок», «Стежка Івана Франка» та всесвітньовідомий Музей-садиба родини Івана Франка.

Хранителі музею зберігають і популяризують речі, яких торкалась рука Івана Франка, невідомо з 2014 року Музей-садиба родини І. Франка бере участь у програмі «Найкращі пам'ятки України – обрані народом».

Щорічно, починаючи з 2017 року, у день народження І. Франка ДІКЗ «Нагуєвичі» проводить відомий «Етно-фест у садибі Франка» із залученням численних автентичних історичних реконструкцій, сучасних креативних культурних проєктів, етнографічних локацій та найвідоміших естрадних колективів і гуртів України, що загалом заохочує приїжджати до Нагуєвич від 5 000 до 10 000 відвідувачів. Родзинкою музейного простору є мандрівка територією заповідника та околицями Нагуєвич на фіакрі.

У науково-дослідній роботі працівники заповідника ставлять за мету проводити наукові дослідження природи, історії, пам'яток культури, що є на території заповідника, науково-теоретичні та науково-практичні конференції. У науково-освітній роботі визначаються такі основні завдання: проводити екскурсії пам'ятними місцями Нагуєвич (горішня та долішня церкви, урочище Ярина, «Стежка Івана Франка»); організовувати та проводити лекції, семінари, круглі столи, презентації, конференції, тематичні вечори, гуртки, майстер-класи. Крокуючи в ногу з часом, застосовувати в роботі нові методики проведення екскурсій: інтерактивні, театралізовані, квести. Презентації нових тимчасових та постійних виставок. Однією з таких є нещодавно створена виставка «Василь Франко». Надзвичайно цінні раритетні матеріали для цієї експозиції (рукописи, листи, речі з домашнього архіву, автентичну чоловічу сорочку) передав з-за океану Зенон-Захар Франко, син Василя Франка – племінника Івана Яковича. Саме Василь Захарович Франко доглядав за важкохворим Іваном Франком від серпня 1915 до травня 1916 року.

Музейні фонди ДІКЗ «Нагуєвичі» збільшилися за останні три роки із 3 120 одиниць до 10 211 експонатів основного фонду. Серед пам'яток є й унікальні, зокрема відреставрований образ Св. Миколая Чудотворця із церкви Св. Миколая в Нагуєвичах, печатка парафії цієї церкви, стародрук богослужбової книги 1696 року, численні зразки археологічних пам'яток, які вивчав І. Франко в околицях Нагуєвич.

Сьогоднішній склад колективу музейного комплексу в Нагуєвичах зумів креативно і науково підійти до справи відродження та популяризації історичної пам'яті про національного генія Івана Франка не тільки в Україні, але й за кордоном. Комплексні історико-культурні програми «Музична Франкіана» 2018 – 2019 років у Северодонецьку, «Від землі Франка до землі Віттелона у м. Легниця» (Республіка Польща), унікальний проєкт міжнародної виставки «Посмертна маска вічно живого» у підземеллях музею в Нагуєвичах, що організована спільно з польською фундацією «Охороняймо спадщину», – усе це презентувало світові зовсім невідомі контексти з життя національного українського генія, який народився і виріс у Нагуєвичах.

Станом на 2020 рік ДІКЗ «Нагуєвичі» став відомий далеко за межами України і на основі угод підтримує науково-дослідні й конференційні зв'язки з українськими громадами в Канаді, США, Польщі, Литві, Білорусі та ін.

У доволі непростий час визвольної війни України за території, відібрані Російською Федерацією, упродовж 2014 – 2021 років у галереї Літературно-меморіального музею І. Франка діє унікальна виставка «Від Різдва УГА до Різдва АТО», яка представляє тяглість традиції озброєння українських військових від 1914 року до 2020 року.

Важливо, що за період 2017 – 2020 років вдалося відродити традицію постійних експедицій, які приносять колосальні результати як у збереженні пам'яток сакральної архітектури, так і в плані поповнення бойківської спадщини Франкового краю. Зокрема, важливо означити постійну експедицію ДІКЗ «Нагуєвичі» та Львівського відділення Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, а також коломийського реставраційного центру.

Серед ключових досягнень у галузі видавництва є започаткування власної друкованої продукції: «Садина Франка: науковий збірник заповідника «Нагуєвичі», 2020 р., Кн. 1., 700 с.; двомовна монографія, присвячена бургомістру Дрогобича епохи Івана Франка «Ян Невядомський (1840-1914) – його роль у житті Дрогобича», Легніца – Нагуєвичі, 2020 р., 185 с.; збірник наукових праць «Нагуєвицькі читання» 2019 року та багато інших фотоальбомів і сувенірної продукції для малят.

ДІКЗ «Нагуєвичі» бере активну участь у всебічних програмах підтримки та розвитку культури. Музей ставав переможцем у програмах проєктів розвитку культури Львівської обласної державної адміністрації (щорічно в період 2017 – 2021 років), тричі переможцем у конкурсі мікропроєктів Львівської обласної ради, у 2020 році посів 11 місце в проєкті «День народження І. Франка» у лоті «Визначні події від Українського культурного фонду». Упродовж 2018 – 2019 років музейний комплекс перемагав у програмі проєктів міністерських субвенцій на підтримку експозицій, фондового обладнання та фондових вітрин.

Варто зауважити, що статус національного для одного із найдавніших музейних комплексів України колектив установи намагається здобути впродовж 2005 – 2019 років, щоправда, досі ця ініціатива так і не була підтримана владними органами. Сьогодні, коли наближається 165-та річниця від дня народження І. Франка, ця ініціатива вкрай важлива з метою ще більшої популяризації постаті українського генія, а також реабілітації ініціатора першого заповідника у 1940 році – його сина Петра Франка.

Активність колективу є ключовим механізмом для активності відвідувачів та шанувальників спадщини Івана Франка в Нагуєвичах, підтвердженням цьому є, безумовно, сучасні онлайн-сторінки установи: <https://www.facebook.com/sadyba.batktiv/>, та <https://kamenyar.info/category/news/>.

Враховуючи викладене вище, ми, депутати Львівської обласної ради, звертаємося до Міністерства культури та інформаційної політики України з

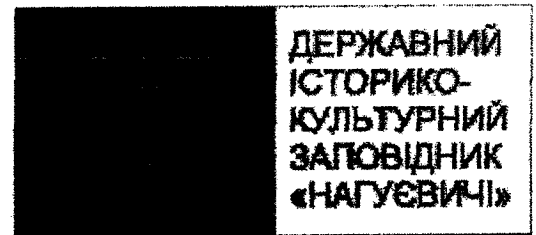
проханням ініціювати перед Президентом України питання про надання комунальному закладу Львівської обласної ради «Адміністрація державного історико-культурного заповідника «Нагуєвичі» статусу національного.

До звернення долучаємо також розлогу історичну довідку (на 9-ти арк.), а також основні показники діяльності КЗ ЛОР «АДІКЗ «Нагуєвичі» за 2016 – 2020 роки (на 14-ти арк.), тобто, інформацію про відповідність комунального закладу Львівської обласної ради «Адміністрація державного історико-культурного заповідника Нагуєвичі» критеріям надання закладові культури статусу національного, які встановлені чинним законодавством України.

Додатки: на 23-х арк.

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради
VIII скликання
13 липня 2021 року

**Основні показники діяльності
КЗ ЛОР АДКЗ «Нагуєвичі»
за 2016-2020 роки**

2016 рік

Виставки

1. Виставка «Філуменістична Шевченкіана» з приватної колекції Галини Панахид.
2. Виставка «Торкаючись, бачу: великі українці».
3. Виставка Підбузької малої академії мистецтв «Шевченкіана».
4. Виставка картин художника Левка Микитича «О краю мій, підгір'я ти прекрасне!»
5. Виставка-плер юних художників «Батьківська садиба очима дітей»

Музейні проекти

1. Конкурс різдвяних вертепів «Ми щороку йдемо від хати до хати».
2. Конкурс колядки із учнями Луганщини «На різдвяні свята всі ся згуртуймо».
3. Тематичний вечір «Єдина країна – єдина Україна»
4. Круглий стіл до дня народження Лесі Українки «Палала задля волі України».
5. Тематичний вечір «...і на оновленій землі врага не буде супостата» до Шевченкових днів.
6. Конкурс віршів в урочищі «Ярина» «Христос воскрес!»
7. Районний семінар учителів на тему: «Виховання дітей в сім'ї І. Франка»
8. Виступ художньої самодіяльності на сцені Літнього театру.
9. Участь у науково-практичній конференції, присвяченій 100-річчю з дня смерті І. Франка.
10. Літературні читання, присвячені матері письменника Марії Кульчицькій «Матінко моя ріднесенька».
11. Літературно-поетичний вечір «Поезію творить любов, а не злоба».

Міжнародна діяльність

Спільно із українською громадою в Іспанії у саду скульптур відкрито проект із встановлення постійного барельєфу Мігеля де Сервантеса. Міжнародний пленер художників «Франко завжди сучасний».

Видавнича діяльність

Путівник по Літературно-меморіальному музею І. Франка.

Фондова збірка: основний фонд – 3 203 одиниці

2017 рік

Виставки

1. Книжкова виставка в Будинку літератора «Книга – морська глибина»
2. Виставка картин місцевого художника Левка Микитича «Околиці Нагуєвич»
3. «Писанкарство»-роботи вчителя трудового навчання Нагуєвицької спецшколи-інтернату Н.Дицьо та «Союзу Українок».
4. Великодні вишиванки бісером нагуєвицьких місткись.
5. «Канзаші»- виставка прикрас на волосся місцевих майстринь: Галина Гром – викладач Дрогобицького університету та Анна Ганич –завідувач бібліотекою с. Нагуєвичі.
6. Вишиванка рідного краю.
7. Ткані вироби місткись с. Нагуєвичі Г. Гром (викладач Дрогобицького педуніверситету).
8. Виставка художніх творів Петра Грицюка (м. Івано-Франківськ).
9. Прижиттєві твори Івана Франка з фондів музею.
10. Виставка вишиванок польської майстрині Надії Гриник.
11. «Осіння ікебана» роботи Нагуєвицьких майстринь Ані Ганич та Марії Ковальчук.
12. Петро Грицюк «На гранях суперечності».
13. Книжкова виставка в Будинку літератора «Іван Франко і діти»
14. Виставка Любомира Горбала «Від Різдва УГА до Різдва УПА» про діяльність товариства «Пам'ять», завдяки якій була зібрана експедиція та традиції української армії .

Музейні проекти

1. «Добрий вечір тобі, пане господарю...»-колядки Франкового села на батьківській садибі письменника.
2. Тематичний вечір спільно з Нагуєвицькою ЗОШ «Ми мусимо навчитися чути себе українцями – не галицькими , не буковинськими українцями, а українцями без офіціальних кордонів...»
3. Круглий стіл «Мова – це не просто засіб спілкування, а спосіб життя»
4. Шевченківські дні в музею І. Франка « Не забудьте пом'янути»
5. ДКЗ «Нагуєвичі» спільно з Союзом Українок м. Львова провів годину спілкування: «Значний вплив на моє життя , а значить на мою літературу мали

зносини мої з жіноцтвом...»(І. Франко в листі до Агатангела Кримського від 08.08.1898р.)

6.ДІКЗ «Нагуєвичі» розробив нові інтерактивні екскурсії для дітей на батьківській садибі : «Мандрівка у чарівний світ казки»(для дошкільнят), «Казкова вікторина»(діти молодшого шкільного віку).

7.Проведено майстер-клас по писанкарству з майстринею Н. Дицьо та учнями Нагуєвицької школи-інтернеу.

8.Підготовлено та проведено квест на Батьківській садибі І. Франка з учнями Нагуєвицької ЗОШ.

9.«Ой ялова дощечка, дощечка...»-пасхальні гаївки спільно з працівниками Будинку просвіти на садибі батьків Франка .

10.ДІКЗ «Нагуєвичі» взяв участь в організації благодійного конкурсу «Воїнам АТО» на сцені літнього театру.

11.ДІКЗ «Нагуєвичі» прилучився до фестивалю молоді Дрогобиччини «Franko Party»(гаївки, веснянки, козацькі забави, фаєр-шоу), в лісопарку І. Франка.

12. До 215 річниці з Дня народження Якова Франка проведено семінар : «О батьку мій!»

13. Міжнародний мистецький «EN PLEIN AIR» у садибі Франків. З цього приводу заповідник «Нагуєвичі» відвідали учасники інтеграційного міжнародного табору-пленеру «Кольорові гори»

14. Культурно-мистецький проект «Франко-Форевер» разом із Дрогобицьким інтернет-радіо «КОТЕРМАК»: цікаві записи із креативними людьми.

15. Проведення першого «Етно-Фесу» у садибі Франків (4 000 відвідувачів 27 серпня, 5 000 – 28 серпня).

16. «Синьо-Жовта Голова»: культурно-мистецька інсценізація ретро-джазу за участю Дрогобицького музично-драматичного театру.

17. «Лісовий кінотеатр». Показ фільму «Жива» за сприяння кінотеатру «Злата» м. Трускавець та за участю головних акторів.

18. Великий з'їзд родини Франків під гаслом «Франковому роду нема переводу» спільно з Домом Франка м. Львів.

19. Науковий семінар-реквієм за голодомором 1932-1933р.р. «Голодомор – Божий знак для єдності народу».

20. Семінар-презентація канту «Ой хто , хто Миколая любить...». Лектори О.Є. Медведик та Л.В. Тимошенко ознайомили присутніх з історією виникнення пісні.

21. «Різдвяна майстерня у садибі Франків»: майстер-клас із різдвяних прикрас.

22.Загалом протягом року проведено понад 80 науко-освітніх заходів.

23. Розроблено 3 нових види театралізованих екскурсій.

24. Проведено 12 майстер-класів.

Міжнародна діяльність

1. Партнерська зустріч з відповідальним секретарем Почесного консульства Литовської республіки у Львові Беатріче Белявців. Солідарне гасло , «Литва і Україна: разом !» ожило довкола спадщини І. Франка. Підписання угоди про співпрацю.

2. Підписання угоду про співпрацю із культурно-мистецькою фундацією «Охороняймо спадщину» (м. Люблін, Польща) в особі Артура Дерлікевича.

Видавнича діяльність

1.Туристичний буклет «Нагуєвичі».

2.Підготовлено і видано туристичний та конференційний блокнот «30 днів з Франком»

3.Брошура авторства Богдана Лазорака «Парафія паломницької церкви в Зарваниці у справах Львівського духовного консисторського суду (1749-1765)» Unia Brzeska I jej konsekwencje.W 420 rocznice synodu unijnego / pod red/ Anny Krochmal/- Przemyśl, 2017.

4.Б. Стаття: Лазорак «Там, би тя Бог простив»: Розгадка походження давньої чудотворної ікони розп'яття Хрестового в Зарваниці та інквізиційні протоколи опитування свідків щодо зцілення мирян (1728, 1742 рр.) Дрогобицький краєзнавчий збірник – випуск 19-20 – Дрогобич: Коло,2017. – С. 404-422.

Фондова збірка: основний фонд збільшився до – 3 702 одиниць.

Проведено 5 етнографічних експедицій у села Попелі, Нагуєвичі, Ступниця, Хрінники, Медвежа.

Оновлення технічної бази:

Монітор (2 шт.), ноутбук (3 шт.), проектор (1шт.), магнітно-маркерна дошка для майстер-класів (1шт.), принтер-сканер-ксерокс (1шт.)

2018 рік

Виставки

1.«Прижиттєві видання І. Франка»

2.«Ні, я жива, я буду вічно жити» книжкова виставка до дня народження Л. Українки.

3.«Від Різдва УГА до Різдва УПА»

4.«Борітеся – поборете» - до дня народження Т. Г. Шевченка

5.«Нумізматика та філателія» - Дрогобицького краєзнавця Я. Комара.

6.Олесь Гончар «Бережіть собори своїх душ» - до 100 річчя з дня народження письменника.

7.«Гуцульський світ Параски Плитки-Горицвіт» з Криворівні

8.«Писанки приносять любов і приязнь» І. Франка 1893р

9.«Вишивані великодні рушнички Христос Воскрес»

- 10.«Цвіт» - львівська художниця Т. Гамришак
- 11.Міжнародна виставка «Посмертна маска Вічно живого»
- 12.«Від казначейства Габсбургів до казначейства України»
13. « Не гасіте ж святого огню»
- 14.«Під покрывом маски» Оксана Богоніс .
- 15.Виставка речей побуту кін. ХІХ поч. ХХ ст. з хати колишнього жителя Нагуєвич О. Комара, побудованої 1865р.
- 16.«Живопис» Ю. Бандери, м. Стрий
- 17.Книжкова виставка «Літопис УПА»
- 18.«Вшановуємо пам'ять В. Кімаковича»
- 19.Виставка «Листівки з минулого»
- 20.Виставка ялинкових іграшок « Моє дитинство»

Музейні проекти

1. Різдвяні історії у садибі Франків. Відеозаписи театральних гуртів з реконструкції феєрії Різдва.
2. Історія Різдва в добу Франка. Краєзнавчий семінар «Люди «Дрогобицької Каліфорнії» і святкування Різдва у 1878-1918рр.»
3. Семінар «Свято іменин зимового Івана» у житті І. Франка.
4. Науковий семінар-презентація «Бути всім для всіх»: греко-католицьке парафіяльне духовенство в Галичині наприкінці ХІХст.
5. Міжнародний науковий семінар «Їде, їде Зельман».
6. Науковий семінар до 100 річчя з дня народження О. Гончара «Вклоняюся цій славній і щедрій землі, яка дала світові великого Каменяря»
7. ДКЗ «Нагуєвичі», фундація «Охороняймо спадщину» І-ий міжнародний з'їзд архівістів та хранителів музеїв у Нагуєвичах на тему « Архівна спадщина І. Франка та України: поступ оцифрування та популяризації».
8. Участь у ХХVІІІ міжнародна наукова конференція «Історія релігій в Україні». Доповідь директора ДКЗ «Нагуєвичі».
9. Літературно-мистецька академія «Країна Франкіана» до дня смерті письменника.
10. Академічний семінар «Петро Франко і тема реабілітації його постаті»
11. Презентація екскурсії – квесту «Пошук скарбів».
12. ДКЗ «Нагуєвичі» прийняв активну участь у музейній конференції у Національному музеї літератури України (м. Київ), котра проходила за активної підтримки Міністерства культури України.
13. «Вандрівка на Луганщину». Програма «Змінимо країну разом».
14. Спільно із Музеєм історії релігії проведено Андреєвські читання, присвячені 1030-літтю хрещення Русі-України.
15. «Етно- фест у садибі Франка»
16. Загалом протягом року проведено 91 захід.
17. Розроблено театралізовану екскурсію на галявині казок.
18. Проведено 28 майстер-класів.

Міжнародна діяльність

1. Угода із Державною вищою школою ім. Вітелона (м. Легніца, Польща)
2. I-ий міжнародний з'їзд архівістів та хранителів музеїв у Нагуєвичах на тему «Архівна спадщина І. Франка та України: поступ оцифрування та популяризації»
3. ДІКЗ «Нагуєвичі» – взяв участь у партнерській зустрічі з фундацією «Бережімо спадщину» під патронатом Артура Дерлікевича у вернісажі графіки Артура Попека в галерея П. Луціана. Мистецький проект «Липнева ніч».
4. В рамках міжнародного проекту "Діалог Двох Культур" Літературна осінь в садибі Івана Франка «DZIEDZICTWO I POJEDNANIE».
5. Виставка в рамках фестивалю „УКРАЇНА В ЦЕНТРІ ЛЮБЛІНА” Polsko-ukraińskie przyjaźnie: wernisaż i dyskusja - UWCL 2018.

Видавнича діяльність

1. Створено рекламні листівки ДІКЗ «Нагуєвичі»
2. Лазорак Б. Парафія паломницької церкви в Зарваниці у справах львівського духовного консисторського суду (1749-1765) // Unia Brzeska I jej konsekwencje. W 420 rocznice synodu unijnego / pod red. Anny Krochmal. – Przemyśl, 2017. – S. 75-90 (1,03 др.арк.).
3. Лазорак Б. Банківська справа Дрогобича у 1919-1939 рр. та особливості ринку капіталовкладень національних громад // Східноєвропейський історичний вісник / Головний редактор Василь Ільницький. – Вип. 2. – Дрогобич : Посвіт, 2017. – С. 69-76 (0,8 др.арк.).
4. Лазорак Б., Вовк Ю. Статут і фінанси акціонерної спілки «Трусквець-помярки» (1886-1899 рр.): за матеріалами архіву графа Адама Сапіги // Східноєвропейський історичний вісник / Головний редактор Василь Ільницький. – Спецвипуск. – Дрогобич : Посвіт, 2017. – С. 76-97 (1,3 др.арк.).
5. Лазорак Б. «Від Емілія Дуніковського до Олександра Севрюка»: описи мандрівок до замку Тустань в Уричі (кінець ХІХ – початку ХХ ст.) // Актуальні питання гуманітарних наук. Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених ДДПУ ім. І. Франка. – Вип. 18. – Дрогобич, 2018. – С. 239-251 (0,5 др.арк.).
6. Лазорак Б. «Там би тя Бог простив»: Розгадка походження давньої чудотворної ікони розп'яття Христового в Зарваниці та інквізиційні протоколи опитування свідків щодо зцілення мирян (1728, 1742 рр.) // Дрогобицький краєзнавчий збірник. – Вип. ХІХ – ХХ. – Дрогобич : Коло, 2017. – С. 404-422 (1,6 др.арк.).
7. Лазорак Б. «Хранителі чудотворних ікон...»: спроба реконструкції парфіяльного середовища в Зарваниці та «реєстр душ 1763 р.» // Історія релігій в Україні. Науковий щорічник. – Вип. 28. – Ч.1. – Львів: Логос, 2018. – С. 487-515 (0,89 др.арк.).
8. Лазорак Б., Лазорак Т. Новий будинок гімназії ім. Франца Йосифа І в Дрогобичі (1894-1896 рр.) – фундація вчителя Івана Франка і бургомистра Ксенофонта Охримовича // Наша спадщина. Науково-популярний журнал. – Спецвипуск. - № 1. – 2018. – С. 12-21 (0,7 др.арк.).

9. Лазорак Б. Національні громади Дрогобича у банківській справі Другої речі Посполитої (1919-1939 рр.) // Тези Всеукраїнської науково-практичної конференції «Національна політика іноземних держав на західноукраїнських землях (перша половина ХХ ст.): практика, досвід, уроки для сучасності». – Дрогобич, 24 листопада 2017 р. – С. 9-11 (0, 12 др.арк.)

10. Лазорак Б. «Від здивування Антонія-Фрідріха Бюшига до патріотизму Олександра Севрюка»: рідкісні описи подорожей у «Галицьку Каліфорнію» (1768-1913 рр.) // Культурна спадщина нафтової столиці Передкарпаття: матеріали науково-практичної конференції, 24-25 квітня 2017 р. – Борислав-Східниця, 2017. – С. 36-39 (0, 2 др.арк.).

11. Фотоальбом I Міжнародного з'їзду архівістів у Нагуєвичях. Коло, 2018.

12. Каталог картин польського художника Пйотра Луціана «Франко. Дрогобицький триптих, ч.III. Українці». – С.30.

Фондова збірка: основний фонд збільшено до – 5 000 одиниць.

Проведено 6 етнографічних експедицій

КЗ ЛОР АДІКЗ «Нагуєвичі» отримав міністерську субвенцію для придбання унікального фондового обладнання для зберігання полотен.

Здійснено ремонт частини приміщень адміністративного будинку.

Оновлення технічної бази:

Ноутбук (1шт.), колонка (2шт.), мікрофон (2шт.), музичний пульт (1шт.)

2019 рік

Виставки

1. До 205 річниці від народження Шевченка організовано книжкову виставку «Творча спадщина Тараса».
2. Виставка до 90-річчя Дмитра Павличка.
3. «Від Різдва УГА до Різдва УПА»
4. Виставка цінних іноземних видань , котрі знаходяться у фондах музею .
5. Виставка “Таємниця вишивок Мирослави Кот”
6. Виставка фото-робіт Ю. Дороша “Світло і тінь”
7. Виставка художніх робіт О.Білоуса.
8. Виставка художніх робіт М. Чепинця.
9. «Вишивані великодні рушнички Христос Воскрес»
10. Виставка «Спортівці. Від минулого до сучасного».
11. Міжнародна виставка «Посмертна маска Вічно живого»
12. Виставка «Прижиттєві видання І. Франка»
13. Виставка художніх робіт Тараса Франка.
14. Книжкова виставка «П. Куліш – 200 років»

15. Виставка речей побуту кін. XIX поч. XX ст. з хати колишнього жителя Нагуєвич Качан.
16. Книжкова виставка «Шляхетний лицар історичного роману»
17. «Живопис» Ю. Бандера.
18. «Листівки з минулого»
19. «Старовинні іграшкові прикраси»
20. «Погляд у минуле»

Музейні проекти

1. Бог предвічний народився: Різдво у підпіллі на Дрогобиччині. Науковий семінар-презентація з історії підпілля УГКЦ на Дрогобиччині у 1946-1989 рр. за матеріалами родинного архіву дрогобичан Івана і Павліни Возних.

2. Тюремні хроніки Дрогобича : від часів І Франка до І. Чмоли. Регіональна конференція виправних колоній Львівщини. Презентація архівних матеріалів та фото до історії в'язниць та ув'язнених у Дрогобичі, зокрема від епохи Івана Франка до 1944 рр.

3. Науковий семінар «Сам Бог тебе до мене навернув», присвячений племіннику Франка – Василю Франку, за участю лауреата Міжнародної премії ім. І. Франка – Ярослави Мельник.

4. Науковий семінар «Мова – національний скарб народу», присвячений Міжнародному дню рідної мови. Головною постаттю семінару стала Зеновія Франко – онука письменника.

5. Шевченкіани Дрогобиччини в добу Франка: академія – реконструкція.

6. Участь у історико-краєзнавчій конференції «Стежками рідного краю»

7. XXX наукова сесія НТШ.

8. «Нічия Я»: вечір-конференція про відоме і невідоме з життя Уляни Кравченко.

9. Участь у семінарі «Музей як простір гри».

10. Участь ДІКЗ «Нагуєвичі» у фестивалі «Країна Франкіана» у місті Києві».

11. Всеукраїнська конференція «Історико-культурна спадщина І. Франка.»

13. Участь у міжнародній конференції ДІАЗ "Тустань". «Історія Нагуєвич, інформація про нові рукописи і джерела, висновки і перспективи дослідження музейного простору і пам'яток XIV-XVIII.»

14. Літературно-музична композиція "Матінко моя ріднесенька" вшанування пам'яті матері І. Франка, яка народилася в її селі Ясениця-Сільна.

15. Участь у IV Міжнародному Форумі місцевого розвитку Туристичний бренд спадщини Івана Франка і Єврорегіон Карпати.

16. «Етно-фест у садибі Франка»

17. Презентація тизеру фільму «Інший Франко».

18. Участь у Всеукраїнська науково-практична конференція, присвячена 155-річчю М. Коцюбинського, м. Чернігів.

19. Участь у круглому столі на тему Лекція "Львівська Ставропігія і церковні братства Галицької єпархії у архівній спадщині Івана Франка (XVI-XVIII ст.)" м. Львів.

20. Зустріч та презентація книги білоруського письменника Юрія Куряновича "Пятро Франко-авіатар, хімік, літаратар"!

21. Відкриття квест-кімнати "Вандрівка з Франком".

22. У рамках програми «Київське християнство» відбувся міждисциплінарний науковий семінар «темою «Рукописи і стародруки церковних братств XVI-XVIII ст. Київської митрополії в архіві Івана Франка».

23. Науково – практична конференція «Жидачівська чудотворна ікона Богородиці», м. Жидачів, церква Воскресіння Господнього.

24. У рамках проекту "Мистецтво без меж" студенти та викладачі ОКЗ «Сєвєродонецький коледж культури і мистецтв імені Сергія Прокоф'єва» узяли участь у конференції «Українська музична культура очима молоді: теоретичний, історичний і педагогічний аспекти».

25. Загалом проведено 103 заходи протягом року.

26. Розроблено квест «Скарби Франкової садиби».

27. Проведено 17 майстер-класів.

28. Розроблено екскурсію «Піч, яка оживає».

Міжнародна діяльність

1. Підписання угоди про співпрацю із Вищою школою заводовою ім. Вітелона м. Легніца (Польща).

2. Участь у IV Міжнародному Форумі місцевого розвитку Туристичний бренд спадщини Івана Франка і Єврорегіон Карпати.

3. Міжнародна волонтерська школа в Нагуєвичах. (м. Легніца, Польща).

4. Різдвяна Франкіана у Любліні: проект від департаменту культури!

Видавнича діяльність

1. Створено рекламні буклети ДІКЗ «Нагуєвичі»

2. Лазорак Б. Українсько-польсько-єврейські взаємини у фінансових справах банківських філій нафтового басейну Східної Галичини (перше 20-річчя ХХ ст.) // Українсько-польсько-єврейські взаємини у Східній Галичині (перша половина ХХ ст.): вибрані праці. Монографія. – Дрогобич, 2018. – С. 91-125 (2, 4 др. арк.)

3. Лазорак Б. Фінансові взаємини українців, поляків та євреїв у банківських філіях «Галицької Каліфорнії» в часі Другої Речі Посполитої (1919-1939 рр.) // Українсько-польсько-єврейські взаємини у Східній Галичині (перша половина ХХ ст.): вибрані праці. Монографія. – Дрогобич, 2018. – С. 155-165 (1, 3 др. арк.)

4. Лазорак Б. За кулісами театральної сцени Дрогобича: епізоди з історії українських, польських та єврейських гастролей у добу Івана Франка (1866-1914 рр.) // Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Історія» / ред. кол. Володимир Галик та ін. – Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2018. – С. 91-120 (1,7 др. арк.)

5. Лазорак Б. «Коли як «кобзарі» ми топчемося між людьми...»: вшанування Тарса Шевченка в Дрогобичі у добу Івана Франка (1874-1914 рр.) //

Нагуєвицькі читання. Вип. 5. – Дрогобич: Посвіт, 2019. – С. 175-203 (1,7 др.арк.).

6. Лазорак Б. «...vue du rocher d'urycz»: описи мандрівок до замку Тустань в Уричі з «фарбами і без» (1789-1913 pp.) // Фортеця: збірник заповідника Тустань. – Вип. 3. – Львів:Простір-М, 2018. – С. 251-277 (3,8 др.арк.).

7. Лазорак Б. Епізоди про діяльність «Ощадної каси» серед національних громад Дрогобича у кінці XIX – на початку XX ст. // СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ І НАУКИ В ІНТЕРДИСЦИПЛІНАРНОМУ КОНТЕКСТІ. Матеріали III-ї Міжнародної науково-практичної конференції, 29–30 березня 2018 року. – Czestochowa – Uzhorod – Drohobycz, 2018. – С. 110-113 (0,3 др.арк.).

8. НАГУЄВИЦЬКІ ЧИТАННЯ. Збірник наукових праць. Випуск 5. – Дрогобич: Посвіт, 2019.

Фондова збірка: основний фонд збільшено до – 7 131 одиниць.

Проведено 21 етнографічну експедицію.

КЗ ЛОР АДКЗ «Нагуєвичі» отримав міністерську субвенцію для придбання тривкого сучасного експозиційного обладнання.

Завершено ремонт приміщень адміністративного будинку.

Оновлення технічної бази:

Ноутбук (1шт.), багатофункціональний пристрій Samsung M2070, монітор Samsung 19, мишка Vinga Usb

Отримано перемогу у :

- Мікропроекті ЛОР «Придбання мультимедійного обладнання» (інтерактивна мультимедійна дошка, проектор і ноутбук)

- Мікропроекті ЛОР «Популяризація творчої і наукової спадщини І. Франка у м. Люблін».

2020 рік

Виставки

1. Відкриття та презентація виставки - проекту «Молитва до митрополита. Софія».

2. Виставка автографів відомих людей з фондів ДКЗ «Нагуєвичі».

3. Книжкова виставка, присвячена А. Малишку.

4. Виставка фото до Міжнародного дня театру.

5. Онлайн виставка «Писанки».

6. Виставка «Вшанування І. Франка у фалеристиці».

7. Онлайн виставка « Спогади про виставку вишиванок М. Кот ».

8. Виставка живопису із фондів музею.
9. Виставка живопису С. Дзедзей.
10. «Франкова осінь в Нагуєвичах» ": Виставка ілюстрацій до оповідань Бруно Шульца.
11. Виставка «Світлини Франкового роду».
12. Виставка творчих робіт Всеукраїнської науково-практичної конференції «Народне мистецтво Бойківщини: історія та сучасність».
13. Виставка «ІВАН ФРАНКО ... мова нумізматика».
14. Виставка "ІВАН ФРАНКО ТА ВОЇНИ ДУХОВНОГО ФРОНТУ".
15. Онлайн-виставка «Франковий край».
16. Виставка «Мандри Україною з Юліаном дорошем».

Музейні проекти

1. Конкурс різдвяних колядок «Ой радуйся земле».
2. Різдвяні зустрічі (Різдво у Нагуєвичах у добу Франка)
3. Історична година до Дня Соборності України.
4. Всеукраїнський виїзний семінар «Йордан у Галицькій Каліфорнії або як святкували в добу І. Франка».
5. Зустріч-лекція «Пам'яті героїв Крут».
6. Виставка-реквієм «Небесна сотня».
7. Презентація виставки "Автографи відомих людей"
8. Лекція – презентація «Зеновія Франко. Відродження із забуття»
9. Лекція Шевченкіана "Франкової Каліфорнії" - 1874-1914рр.
10. Розвідка в урочищі "Могили".
11. Розвідка у селі Унятичі.
12. Висвітлення на сторінці музею рубрик:
  - «Директори музею»
  - «Великдень»;
  - «Зеновія Франко. Повернення із забуття»;
  - «100-літній ювілей письменника»;
  - «Навчання з (за) Франком»
  - «Цікавинки книги вражень»
13. Презентація "Садиба Франка: науковий збірник заповідника «Нагуєвичі».
14. Проведено круглий стіл до 130 роковин з дня народження Петра Франка
15. Висвітлення на сторінці музею рубрик:
  - «У світі казок Івана Франка»
  - «Знайомство з експонатом»
  - «Портрети І. Франка»
16. Заходи з нагоди дня народження І. Франка:
  - проєкт «Франко вустами сьогодення»
  - покладання квітів та екскурсія для учасників;
  - презентація книги «Ян Невядомський»

- регіональна конференція " Історико - культурна спадщина Івана Франка і Карпатський регіон від найдавніших часів до сучасності".

17 Франкова осінь в Нагуєвичах": Виставка ілюстрацій до оповідань Бруно Шульца.

18.Презентація виставки «Світлини Франкового роду».

19.Всеукраїнська науково-практична конференція "Народне мистецтво Бойківщини: історія та сучасність"

20.Відкриття пам'ятника Петру Франку.

21. Презентація із фондів українських та закордонних архівосховищ "Як до вас можна доїхати і кільки можуть виносити кошти дороги...": невідомі джерела про село Мішанець та взаємини Івана Франка з отцем М. Зубрицьким

22.Творча зустріч із відомим українським письменником і журналістом Мирославом Дочинцем.

23.Презентація виставки та вечір пам'яті о. Андрія Дуди «Іван Франко та воїни духовного фронту»

24.Семінар-презентація «Все, що мав у житті, він віддав для одної ідеї»

25.Шаховий турнір до 130-річчя з дня народження Петра Франка.

26. Відкриття виставки «Мандри Україною з Юліаном Дорошем».

27.Онлайн-лекція «Іван Франко та Іван Труш».

Міжнародна діяльність

Видання монографії «Ян Невядомський: його роль у житті Дрогобича» авторства Беати Скварек, Богдана Лазорака і Тетяни Лазорак спільно із Вищою школою ім. Вітелона (м. ЛегніцаПольща).

Видавнича діяльність

1. Вийшли друком тези доповідей до даної конференції у збірнику матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції до 164-ї річниці від дня народження ІВАНА ФРАНКА і до 87-ї річниці від дня народження заслуженого майстра народної творчості України МИРОСЛАВИ КОТ:

1. Лазорак Б., Лазорак Т. «...Сидіти бездіяльно тепер – це просто злочин»: спроба відновлення музейної справи та невідома експедиція до Нагуєвич у період німецької окупації (1941–1943 рр.). (С. 57 – 63);

2. Лазорак Б., Лазорак Т. «Maria ventre concipit...»: різдвяні історії у житті Івана Франка (дія перша - 1875-1880 рр.); (С. 64 – 68).

3.Збірник «Садиба Франка: науковий збірник заповідника «Нагуєвичі». – Книга I / Гол. Ред. Б. Лазорак. – Дрогобич: Посвіт, 2020. – 632 с.

4.Літопис Дрогобиччини. – Дрогобич: Посвіт, 2020. – 244 с.

5. Монографія «Ян Невядомський: його роль у житті Дрогобича» - Легніца:Державно Вища школа ім. Віттелона, 2020. – 185 с.

Фондова збірка: основний фонд збільшено до – 10 200 одиниць.

Проведено 21 етнографічну експедицію.

Здійснено ремонт приміщень літературно-меморіального музею.

Оновлення технічної бази:

Ноутбуки (3 шт.), планшет (1 шт.), проектор (1 шт.)

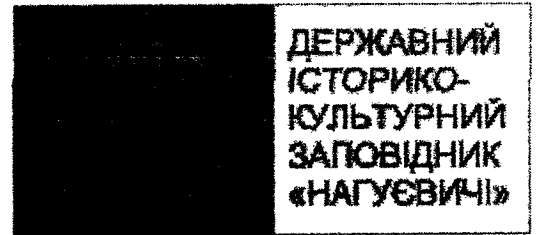
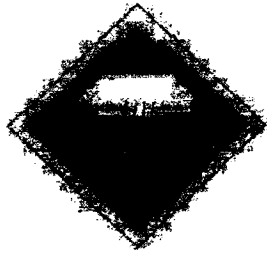
Отримано перемогу у :

- Мікропроекті «Капітальний ремонт солом'яної покрівлі садиби І.Франка».
- Мікропроект «Придбання фондового обладнання та широкоформатного сканера».

Директор
КЗ ЛО АДІКЗ «Нагуєвичі»
кандидат історичних наук, доцент

Богдан Лазорак

Історична довідка

Комунального закладу Львівської обласної ради Державний історико-культурний заповідник «Нагуєвичі» (1933 – 2020 рр.)

Розвиток музейної справи у структурі державного історико-культурного заповідника в Нагуєвичах завдячує передовсім постаті українського генія Іван Франка, який народився у батьківській садибі Якова Франка 27 серпня 1856 р. і у якій розпочав свою багатогранну творчу діяльність, яка в майбутньому стала для багатьох поколінь українців стимулом для розвитку власної Незалежності. Саме в контексті зародження традиції щорічного вшанування літературної діяльності письменника, а пізніше роковин від дня смерті та дня народження Івана Франка на теренах Дрогобиччини і зароджувалася ідея створення повноцінного музейного комплексу, який на ґрунті творчої і меморіальної спадщини українського генія не тільки мав би за мету зберігати історичну пам'ять про національного генія, але й розвинути програму національно-патріотичного виховання української молоді в Україні та за кордоном. Таким чином «Країна Франкіана», яка зародилася ще напередодні першої Світової війни на теренах «Галицької Каліфорнії» консолідувала українську інтелігенцію до ідеї створення постійно діючої установи, яка б популяризувала спадщину Івана Франка у його рідному селі.

До недавнього часу хроніка музею Івана Франка в Нагуєвичах традиційно велася з 1946 р., коли у Нагуєвичах було організовано офіційний радянський державний музей. Натомість маловідомим залишається, факт, що ідея створення першого музею Івана Франка в Нагуєвичах виникла не після так званого «другого визволення» Дрогобиччини радянською армією, а значно раніше, і виключно в середовищі української національної громади Дрогобиччини. Невипадково із появою нових джерельних матеріалів у 2019 р. Державний історико-культурний заповідник «Нагуєвичі» змінив часові рамки своїх музейних витоків не з 1946 р., а з 1934 – 1939 рр. р., коли українці вперше оголосили про початок реалізації ідеї створення «Дитячої оселі, захисту та музею пам'яток Івана Франка в Нагуєвичах».

Весною 1933 р. на розі колишнього подвір'я Франків при центральній дорозі яка вела до центру Нагуєвич на дерев'яному стовпі було змонтовано пам'ятну таблицю із написом: «Місце, де уродився Іван Франко. Тут стане роб. дитяча оселя ім. Івана Франка». Пам'ятна таблиця була урочисто прикрашено тріумфальним вінком та

стрічкою. Пам'ятний знак був дерев'яним, а тому мав тимчасове призначення, адже громада села фактично від 1933 р. задумувала побудувати новий «живий пам'ятник Івану Франку» у рідному селі письменника, який би складався із трьох комплексних складових: оселі, захисту (захоронки) та музею пам'яток Івана Франка. Таким чином, саме у міжвоєнний період, у 1933 – 1939 р. з метою увіковічення пам'яті Івана Франка до 20-х роковин з дня смерті у Нагуєвичах зароджується триєдиний культурно-освітній проект «Живого пам'ятника Івану Франку» збудувати силами української національної громади краю «Дитячу оселю, захист і музей пам'яток Івана Франка».

У липні 1935 р. було утворено спеціальний Комітет «З побудови дитячої оселі, захисту та музею пам'яток Івана Франка», до якого увійшло Товариство «Робітнича громада в Дрогобичі», а також представники кружків Львова, Борислава, Східниці, Стебника, Добрівлян, Калуша і Стрия. В архіві заповідника сьогодні зберігається текст звернення Комітету побудови пам'ятника Івана Франка в Нагуєвичах до українського громадянства з повідомленням про потребу будівництва «Дитячої оселі, захисту і музею пам'яток Івана Франка», який був написаний у Нагуєвичах у 1935 році. Впродовж 1934 – 1935 рр. кошти дозволили розпочати підготовку і господарського етапу проекту «Живого пам'ятника Івану Франку», так на відведену територію колишнього подвір'я Франків почали звозити каміння, а також інші будівельні матеріали необхідно для початку будівництва. Щоправда внаслідок протиріч між політичними силами українців, які постійно підсилювалися провокаціями офіційної польської адміністрації наростав конфлікт.

Щоб не провокувати польську адміністрацію, яка по суті вилучила всі роздруки звернень на грошові збірки проекту музею, було організовано окреме товариство «Діточа оселя для робітничих і селянських дітей імені Івана Франка», статут котрого було розроблено і затверджено упродовж 1938 – 1939 рр. На підставі ствердженого польською владою статуту передбачалося і створення цієї дитячої оселі в Нагуєвичах, а при ній і музею пам'яток Івана Франка. Щоправда існують достовірні дані, що саме у 1939 р., тобто саме напередодні 25-річчя від дня смерті Івана Франка українці нарешті організувати статут «Діточої оселі для робітничих і селянських дітей у Нагуєвичах ім. Івана Франка», згідно якого було обрано голову та провід організації, який передав статут у кількох копіях на затвердження польській адміністрації в Дрогобич та Львів. Щоправда з вибухом Другої світової війни у 1939 р. та приходом перших «визволителів» подальша робота розбудови «дитячої оселі, захисту та музею пам'яток Івана Франка в Нагуєвичах» було призупинено.

В період першої радянської окупації України 1939 – 1941 рр. колишня ідея «Робітничої громади ім. І. Франка» із створення музею в Нагуєвичах переросла до рівня заповідника, чим варто завдячувати сину Івана Франка, герою УГА та винахіднику – Петру Франку. Будучи директором Львівського музею Івана Франка та співорганізатором перших наукових експедицій на Дрогобиччину саме він долучився до збору аргументів на користь ідеї створення окремого заповідника імені Івана Франка в Нагуєвичах республіканського статусу. Добре відомо, що Петро Франко народився у тій же хаті що і його батько Іван Франко, а тому усім серцем прагнув заснувати в Нагуєвичах заповідник. У 1939 – 1940 рр., Петро Франко спільно із академією наук та інститутом етнографії організовують кілька експедицій на терени Дрогобиччини, зокрема в Нагуєвичі, Попелі, Ясеницю сільну тощо, які дали фантастичні знахідки. Після цього саме він ініціює ідею про створення окремого від Львова, заповідника музейного типу імені Івана Франка в Нагуєвичах, який би мав республіканський (сьогодні національний) статус і мав за мету оберігати унікальний культурний простір Нагуєвич, яко сакрального місця пов'язаного із спадщиною його батька Івана Франка.

У період свого зародження музей-заповідник Івана Франка у концепції Петра Франка мав мати республіканський статус і виконувати розлогі функції у галузях етнографії, музеології, етнології, фольклористики тощо. При цьому Дрогобиччина, яко Мала Батьківщина Івана Франка повинна була відіграти ключову роль у створенні цього науково-дослідного центру.

25 січня 1940 р. під час розширеного першого засідання Українського ювілейного комітету щодо питання відзначення чергового ювілею Івана Франка при спільці письменників України Петро Франко, яко заступник голови цього комітету виступив із особливим зверненням до академічної громади, вказавши на потребу організувати заповідний історико-природний музейний комплекс імені Івана Франка в с. Нагуєвичі, де народився його батько. Серед присутніх на нараді Ювілейного комітету були голова комітету, академік П. Г. Тичина, а також письменники І. Сенченко, Є. Кирилук, Ю. Кобелецький, В. Василевська, Н. Забіла, критики Тудор і Борейша та ін. Серед заходів про увіковічення пам'яті Івана Франка було оголошено, що окрім того, що Український інститут літератури ім. Шевченка вже підготував до друку листування Ів. Франка з польською письменницею Елізою Ожешко, при львівському філіалі Академії наук УРСР створено групу франкознавців, які працюватимуть над рукописами Франка». Натомість Петро Франко наголосив, що музей в Нагуєвичах «...за своїм значенням має бути аналогічний шевченківському музею в Канові». Ця інформація була широко розповсюджена в періодиці, зокрема опублікована у Вістях ВУЦВК за 30 січня 1940 р. Цей заповідник за своїм значенням мав також мати і аналогії до меморіального шевченківського музейного комплексу в Каневі, який починаючи від 1935 р. мав за мету збереження шевченківських меморіальних місць і навколишнього природного середовища. Щоправда існує думка, що на одній із нарад у Спільці письменників України у Києві Петро Франко висловився про необхідність створення музею Іван Франка в Нагуєвичах за зразком київського музею Тараса Шевченка.

15 лютого 1940 р. Петро Франко пише листа в Народний комісаріат освіти та управління музеїв у Києві (тодішнє Міністерство освіти, далі – Нарком освіти) із обґрунтованим текстом про створення окремого заповідника в Нагуєвичах. Цей текст публікуємо за матеріалами Центрального державного архіву вищих органів влади України:

«Директор Меморіально-літературного музею Івана Франка у Львові П.І. Франко 15.2.1940 р. направив лист до НКО освіти:

«Музей Івана Франка звертається до Вас з проханням утворити в ювілейному році в Нагуєвичах, рідному селі Івана Франка – заповідник. 1. Тому, що зараз нема там ні батьківської хати, ні забудовань, вказане було б відворити хату і садибу батька Івана Франка після опису його самого “Моя батьківська хата” та після устних вказівок декількох старих нагуєвицьких людей, що добре пам'ятають ту хату. Вона майже 40 років тому була перенесена до сусіднього села Попелів і зовсім там перебудована. 2. Просимо забезпечити ліси в Нагуєвичах перед вирубом і знищенням, а саме лісок Радичів, Панчужну і Діл, куди залюбки від наймолодших років ходив Іван Франко, і які так тісно зв'язані з його творчістю» .

Тобто напередодні, ще у 1939 р. Петро Франко чітко визначив два ключові завдання майбутнього заповідника: 1) потреба історичної реконструкції садиби Франків та відновлення пам'яті про Івана Франка у Нагуєвичах; 2) потреб захисту давнього «Радичевого лісу» та лісу «Панчужна» (Панщина або панський ліс) у яких любив мндрувати Іван Франко і про які письменник часто згадував у своїх творах як природний історичний простір, кий одночасно і надихав його до написання культових літературних творів, зокрема – «Захар Беркут». Зауважимо, що у цей час інспектором

Управління музеїв НКО УРСР працював І. Гезель, який і підготував усю документацію для республіканського заповідника Івана Франка в Нагуєвичах.

Щоправда Друга світова війна вкотре зупинила процес створення нагуєвицького заповідника. Також Петро Франко був директором Львівського літературно-меморіального музею лише короткий час, бо вже 29 червня 1941 року, за офіційною версією, його було вивезено зі Львова до Києва нібито в евакуацію (через напад Німеччини на СРСР), а насправді це була фактично акція з метою розстрілу за наказу Хрущова після 5 липня 1941 р.

Створення радянського державного музею у Нагуєвичах відбувалося після завершення Другої світової війни, але у часі національно-визвольної війни українського народу за Незалежність. Першим директором музею став племінник І. Франка – Григорій Захарович Франко (27 серпня 1946 р. – 5 листопада 1952 р.), а сам музей отримав назву Літературно-меморіального музею Івана Франка в Нагуєвичах. 27 серпня 1946 р. відбулося офіційне відкриття музею, який діятиме, як незалежна установа до 1963 р. Цікаво, що саме Микола Бажан долучився до створення музею в Нагуєвичах, при цьому за консультацій та присутності найвідоміших музейників з Москви. У 1949 р. за підтримки директора музею Григорія Франка в центрі Нагуєвич було урочисто відкрито перший пам'ятник письменнику, при цьому автором погруддя був Яків Чайка.

У 1952 – 1954 рр. музей очолював відомий педагог Волох Степан Григорович. За його невеликий період каденції директора музею було серйозно модернізовано екскурсійну програму. У 1954 – 1955 рр. музей очолювала Ткаченко Надія Степанівна, яка зуміла продовжити ведення унікальних книг відвідувачів, які містять розлогі матеріал про кількість та склад екскурсій, делегації визначних постатей письменників та безліч побажань музейному колективу із зазначенням вражень від конкретних експозицій. Упродовж 1955 – 1956 рр. музей очолювала Ганна Мусієнко, яка чи не вперше доличила музей до підготовки програми 100-го ювілею від Дня народження Івана Франка в Нагуєвичах. Також за каденції Ганни Мусієнко у музеї Івана Франка було розпочато організацію завершальної ювілейної наукової літературознавчої сесії на чолі із письменником Миколою Бажаном в рамках святкування 100-го ювілею від дня народження І. Франка. Впродовж червня-липня 1956 р. працівники нагуєвицького музею брали активну участь у допомозі знімальній групі Київської студії художніх фільмів у зйомці відомої кінострічки «Іван Франко», режисером котрої був Тимофій Левчук. Головну роль Івана Франка зіграв народний артист СРСР – Сергій Бондарчук, який неодноразово відвідував музей Івана Франка в майбутньому.

Упродовж липня 1956 – березня 1961 рр. музей очолювала відома франкознавець Ганна Гром. Фактично у липні 1956 р. Г. Гром перейняла справу підготовки до 100-го ювілею від дня народження Івана Франка і долучилася до проектів хранителів Львівського літературно-меморіального музею І. Франка, зокрема, в контексті спеціальної постанови Всесвітньої Ради Миру від 9 квітня 1956 р. Розпочалося створення нової експозиції, яку разом із львівськими музейниками Марією Давидовою, Вірою Бонь та Левком Полногою розробляла також і Ганна Гром. Тоді й виникла ідея побудувати на родинному подвір'ї І. Франка батьківські хату та кузню, а також новий бюст-пам'ятник українського генія.

Короткий період впродовж березня 1961 р. – 1 серпня 1962 р. музей очолювала Сільченко Неля Григорівна. Це був час особливо буремних подій, адже відбувалася боротьба із Шестидесятниками, а також тотальне закриття храмів, які, здавалось би, перейшли на «московський патріархат» і не мали б бути закриті. В цей час музей Івана Франка в Нагуєвичах зумів долучитися до часткового порятунку церковних речей із

давніх часів, які пам'ятали хрещення Івана Франка та міжвоєнний період. Так, у 1961 р. на саме свято літнього Івана голова сільської ради Михайло Риб'як долучився до остаточного закриття церкви. Килимові доріжки та великі килими передали у фонди музею Івана Франка, а частково і до сільської бібліотеки. При цьому, Євангеліє, подароване Яковом Франком, стало найціннішим експонатом у музеї.

Найбільшого розвитку, зокрема щодо відтворення садиби І. Франка музей зазнав у часі керівництва установою Марією Оркуш. Так, у продовж 1 серпня 1962 р. – початку січня 1963 р. ще діяв Державний музей Івана Франка в селі Івана Франка, проте із січня 1963 р. до квітня 2001 р. М. Оркуш працювала вже на посаді завідувача філії Львівського літературно-меморіального музею Івана Франка в Нагуєвичах. У франкознавстві добре відомо, що Марія Оркуш брала дуже активну участь у відновленні «Садиби батьків Івана Франка» у 1981 р. Разом із Марією Шутко вони серйозно доклалися до формування першої експозиції та відтворення родинної садиби Франків. Так, під час будівництва садиби у 1981 р. під їх контролем було організовано заготівлю соломи на покриття покрівель. Під час транспортування соломи для покрівлі садиби, М. Оркуш виявила в с. Опака унікальні експонати, які досі зберігаються у садибі: кадуб (діжка для соління капусти та огірків) і жлукто (діжка для прання). Після смерті С. В. Стефаніка у березні 1981 р. справу реконструкції садиби Франків на місці контролював В. Корчинський. Врешті 27 серпня 1981 р. разом із В. Сенівим, Б. Рибак, В. Тимчишаком, В. Бонь, М. Курилишин та С. Ших було остаточно підписано акт прийому-передачі музейного комплексу. Також улітку 1981 р. при музейній філії було започатковано новий художньо-меморіальний комплекс «Стежки-дороги Івана Франка» із трьома маршрутами: «Дорога Івана Франка», «Стежка Івана Франка» і «Дорога малого Мирона». 30 серпня 1981 р. відбулося офіційне відкриття реконструйованої садиби Франків та «Стежки-дороги Івана Франка» в Нагуєвичах за участі багатотисячного мітингу з різних куточків СРСР: Києва, Львова, Москви, Білорусії, Туркменії, Казахстану та ін. У 1993 р. на територію Літературно-меморіального музею І. Франка в Нагуєвичах було перевезено пам'ятний хрест авторства Якова Франка на честь Ліквідації панщини у 1848 р.

Упродовж 17 квітня 2001 р. – 9 серпня 2001 р. та з 9 серпня 2001 р. до 1 листопада 2001 р. обов'язки завідувача філії Львівського літературно-меморіального музею Івана Франка в Нагуєвичах та відповідно завідувача філії виконувала Ірина Сопотницька. Напередодні святкування 145-ї річниці від Дня народження Івана Франка в Україні було створено ювілейний комітет, який спланував усю роботу з підготовки до 145-ї річниці Каменяра, було розроблено відповідний кошторис, а також програму заходів, які включали святкові заходи музею Івана Франка в Нагуєвичах. Першочергове завдання, яке повинно було бути виконане до 27 серпня 2001 р. полягало у реалізації проекту перекриття даху та ремонті приміщення літературно-меморіального музею Івана Франка в Нагуєвичах. Перебуваючи у Львові, прем'єр-міністр Віктор Ющенко на цей ремонт виділив з державного бюджету 150 тисяч гривень.

Упродовж 1993 р. – 9 березня 1994 р. та 10 березня 1994 р. – червень 2001 р. директором Меморіально-ландшафтного заповідника «Нагуєвичі», а згодом і першого Державного історико-культурного заповідника «Нагуєвичі» на батьківщині Івана Франка працював Петро Ілліч Хміль. Саме в цей час було розпочато реалізацію концепції розвитку села Нагуєвичі, як культурного комплексу туристичних та наукових локацій, зокрема, у плані будівництва окремої наукової бібліотеки, нового будинку культури, пансіонату, відео-залу тощо. Впродовж червня 2001 р. – 1 жовтня 2016 р. та 2 жовтня 2016 р. – 5 червня 2017 р. обов'язки директора установи

виконувала Резекулова Ореста Іванівна. 3 6 червня 2017 року до сьогодні – кандидат історичних наук, доцент Богдан Лазорак.

За нашими підрахунками упродовж 1946 – 2020 рр. у музейній справі Нагуєвич змінилося 11 директорів, при цьому біографії багатьох із них у франкознавстві досі були невідомим. У період самостійного розвитку музею з 1946 по 1963 р. на посаду директорів призначення відбувалося за погодження адміністрації Підбузького району Дрогобицької області, а на межі 50-х – 60-х рр. XX ст. – влади Бориславського району. Водночас після ліквідації Дрогобицької області усі призначення відбувалися за погодження влади Дрогобицького району. При цьому кандидатури обиралися переважно за неофіційною умовою наявності попереднього досвіду педагогічної роботи, зокрема, у Нагуєвицькій середній школі чи то на посаді вчителя, чи то на посаді директора школи, або ж за умови наявності спеціальної освіти, здобутої у Дрогобицькому педагогічному інституті чи інших педагогічних вищих навчальних закладах. З 1 січня 1963 р. посада директора Державного музею Івана Франка в селі Івана Франка була замінена на посаду завідувача філії Львівського літературно-меморіального музею Івана Франка в селі Івана Франка. Зміна була пов'язана у зв'язку із приєднанням Державного музею Івана Франка в селі Івана Франка до Львівського літературно-меморіального музею Івана Франка на правах філії. Дана процедура відбувалася з волі партійної номенклатури Львова і особистого старання директора Львівського музею І. Франка та депутата Верховної ради УРСР Марії Кіх. При цьому, процес об'єднання на правах філії відбувався без згоди дирекції і хранителів музею в Нагуєвичах, а також інтелігенції Дрогобищини. Впродовж 1963 – 2001 рр. завідувачем філії працювала Марія Оркуш. Після роз'єднання садибу І. Франка і Літературно-меморіальний музей Івана Франка було приєднано, як ключові структурні підрозділи до Державного історико-культурного заповідника «Нагуєвичі», самостійне керівництво яким дирекція здійснює до сьогодні.

Таким чином, за період свого розвитку упродовж 1946 – 2020 рр., 36 років керівництво установою здійснювалося самостійно. Зокрема, впродовж 1946 – 1963 рр. (17 років) керівництво працювало у юридичному статусі директора Літературно-меморіального музею Івана Франка в Нагуєвичах (певний час – Державного музею Івана Франка в селі Івана Франка), а впродовж 2001 – 2020 рр. (19 років) – у статусі директора Державного історико-культурного заповідника «Нагуєвичі». Водночас упродовж січня 1963 – квітня 2001 рр. (38 років) керівництво музейним простором в Нагуєвичах здійснювалося у статусі завідувача філії Львівського літературно-меморіального музею Івана Франка в селі Івана Франка з підпорядкуванням директору цієї установи.

При цьому мало хто знає, що упродовж 1993 – 1994 рр. у Нагуєвичах окремо діяв «Меморіально-ландшафтний заповідник «Нагуєвичі», який підпорядковувався відділу культури Дрогобицького району, і який саме у березні 1994 р. був перейменований на «Державний історико-культурний заповідник «Нагуєвичі», до якого після відокремлення Львівського музею від простору Нагуєвич було приєднано давній Літературно-меморіальний музей Івана Франка в Нагуєвичах, а також родинну садибу Івана Франка. Відтак в історії культурного простору Нагуєвич існував короткий період, коли директор заповідника та завідувач філіалу Львівського літературно-меморіального музею Івана Франка одночасно співпрацювали над спільними проектами вшанування річниць смерті чи дня народження українського генія і, водночас, виконували різні функціональні обов'язки, пов'язані із збереженням та популяризацією пам'яток історії та культури, які знаходилися у їхніх окремих юрисдикціях.

10 березня 1994 року Кабінет Міністрів України приймає постанову № 154 «Про державний історико-культурний заповідник «Нагуєвичі» на батьківщині Івана Франка» з метою збереження меморіальних місць, пов'язаних з життям і творчістю українського письменника-мислителя Івана Франка. Заповідник заснований Львівською обласною радою з безпосереднім підпорядкуванням управлінню культури облвиконкому. На даний час заповідник являється комунальним закладом Львівської обласної ради підпорядковується Департаменту з питань культури національностей та релігій ЛОДА, а також Управлінню майном спільної власності ЛОР.

Сьогодні до складу ДІКЗ «Нагуєвичі» входять Літературно-меморіальний музей Івана Франка із скульптурною композицією «Іван Франко і світова література», «Будинок літератора», «Літній театр», «Гаявина казок», «Стежка Івана Франка» і всесвітньовідомий Музей-садиба родини Івана Франка. Садиба Івана Франка відтворена за етнографічним нарисом письменника «Моя вітцівська хата» ще у 1981 році. До садиби входять хата, кузня Якова Франка – батька письменника, стодола, криниця, пасіка та незрівняний яблуневий сад. У хаті хранителі музею зберігають речі, яких торкалась і рука Івана Франка: книжки, за якими він навчався, сервіз, який він подарував на весілля своїм родичам під час відвідин села, обідній стіл родини, ікони, фотокартки молодого Франка, речі того часу, які, можливо, знаходились в хатах сусідів поета, або навіть в його хаті, колиска, піч та ін. З 2014 року музей-садиба батьків І. Франка бере участь у програмі «Найкращі пам'ятки України – обрані Народом».

Туристи мають змогу не тільки ознайомитися із музейними експонатами архіву Івана Франка, але й з артефактами пов'язаними із історією Нагуєвич та околиць, зокрема автентичними давніми рукописами, предметами сакральної культури та етнографії XVIII-початку XX ст. Найціннішими експонатами музею є метричні та амбарні книги, «золота книга» Дрогобицької василіанської нормальної школи XIX ст., в якій записано ім'я та прізвище учня – І. Франка і його однокласників та вчителів, парафіяльна печатка, яку ставили на хрещенні І. Франка, численні прижиттєві видання його творів, посмертна маска мислителя та сотні інших артефактів. Серед іншого у музеї діють креативні пізнавальні програми та наукові конференції, які відбуваються у сучасному конференц-залі.

З 2017 р. у роковини народження І. Франка ДІКЗ «Нагуєвичі» проводить відомий «ЕТНО-ФЕСТ У САДИБІ ФРАНКА» із залученням численних автентичних історичних реконструкцій, сучасних креативних культурних проектів, етнографічних локацій та найвідоміших естрадних колективів та гуртів України.

Заповідний художньо-меморіальний комплекс «Стежка Івана Франка», до складу котрого входить заповідна лісова зона та кілька скульптурних композицій: «Стежка Івана Франка» – де Іван Франко творив свої перші шедеври, «Гаявина казок» – де разом із екскурсоводами оживає «Лис Микита», парк із давнім ставком, літній театр, сакральна каплиця Різдва Пресвятої Богородиці, а також маршрут для велотуристів «Франко-Ровер», котрий тягнеться в 1 км до чудотворного джерела «Ярина».

У науково-дослідній роботі працівники заповідника ставлять за мету проводити наукові дослідження природи, історії, пам'яток культури, що є на території заповідника, науково-теоретичні та науково практичні конференції. У науково-освітній роботі визначаються завдання: проводити екскурсії по пам'ятних місцях Нагуєвич (горішня та долишня церкви, урочище Ярина, «Стежка Івана Франка»), організовувати та проводити лекції, семінари, круглі столи, презентації, конференції, тематичні вечори, гуртки, майстер-класи. Крокуючи в ногу з часом застосовувати в роботі нові методики проведення екскурсій: інтерактивні, театралізовані, квести. Презентації

нових тимчасових та постійно діючих виставок. Однією з таких є нещодавно створена виставка Василя Франка, небожа Івана Яковича, де представлено рукописи, листи та речі з домашнього архіву, який передав Зенон Франко із Америки. Саме Василь доглядав за хворим І. Франком в період серпень 1915 р. – травень 1916 р. Реалізовано експозицію «Посмертна маска вічно живого» за сприяння Фонду «Бережімо спадщину» в особі голови Артура Дерлікевича (м. Люблін, Польща). Активно проводяться різноманітні заходи в конференц-залі, та тематичні вечори на подвір'ї садиби Якова Франка. Цікавинкою можна назвати різнобарв'я талантів народних майстрів, представлених на локаціях «Етно-фесту», що проходить щороку в дні Франка на території заповідника. Родзинкою КЗ ЛОР АДКЗ «Нагуєвичі» є поїздка по території заповідника та околицях Нагуєвич на фіакрі. Також музейний простір заповідника пропонує відвідувачам інтерактивні альтанки для проведення різних майстер-класів. За бажанням гості можуть зупинитися та заночувати в будинку літератора, щоб набратися духу письменника та почерпнути наснаги із цілющого чудотворного джерела Ярина.

Сьогодні музейні фонди ДКЗ 2Нагуєвичі» збільшилися за останні три роки із 3 120 одиниць до 10 211 експонатів основного фонду. Серед пам'яток є й унікальні, зокрема реставрований образ Св. Миколая Чудотворця, який походить із церкви Св. Миколая в Нагуєвичах при якому відбувалося хрещення Івана Франка, печатка парафії цієї церкви, стародрукована богослужбова книга «Онфологійон» 1696 року, численні зразки археологічних пам'яток, які вивчав І. Франко в околицях Нагуєвич, фотографії родини Франка, вишиванки родини Франків, а також меморіальні речі Марія і Якова Франків ХІХ ст.

Станом на 2020 р. ДКЗ «Нагуєвичі» відомий далеко за межами України і на основі угод підтримує науково-дослідні та конференційні зв'язки із українськими громадами в США, Канаді, Польщі, Литві, Білорусії та ін.

У часі визвольної війни України за території відібрані РФ, упродовж 2014-2020 рр. у галереї Літературно-меморіального музею І. Франка діє унікальна виставка «Від Різдва УГА до Різдва АТО», яка представляє тяглість традиції озброєння українських військових від 1914 року до 2020 року.

Розуміючи виклики нового часу, колектив ДКЗ «нагуєвичі» розробив стратегію розвитку установи на 2021-2025 рр. спрямовану на активну мультиплікацію усього музейного досвіду та спадщини Івана Франка в сучасні технології, сучасне культурно-мистецьке середовище країни. Скажімо поряд із новими викликами пандемії музею вдалося цього рік розробити інтерактивні онлайн виставки, онлайн-презентації та всеукраїнські конференції просто неба в рамках проекту «Франко без карантину».

Окрему увагу заповідник приділяє розвитку музейної педагогіки, зокрема у співпраці із провідними освітньо-методичними центрами Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка, Львівського національного університету ім. І. Франка, Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки, Вищої школи ім. Віттелона в м. Легниця (Республіка Польща). Серед яскравих прикладів нових програм, це волонтерські літні школи, студентські навчально-освітні практики безпосередньо в експедиціях у Нагуєвичах та околицях. Також станом на сьогодні розроблено квести, театралізовані екскурсії садибою та Нагуєвичами, інтерактивні уроки за допомогою навчальних програм та інтерактивної мультимедійної дошки тощо.

Важливо що за період 2017-2020 рр. вдалося відродити традицію постійно діючих експедицій, які приносять колосальні результати, як в збереженні пам'яток церковної архітектури, так і в плані поповнення бойківської спадщини Франкового краю. Зокрема важливо означити постійно діючу експедицію ДІКЗ «Нагуєвичі, разом із Львівським відділенням інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, а також коломийського реставраційного центру.

Серед ключових досягнень у галузі видань є зародження власної друкованої продукції: «Садба Франка: науковий збірник заповідника «Нагуєвичі» (2020 р. Кн. 1., 700 с., двомовної монографії присвяченої бургомістру Дрогобича епохи Івана Франка «Ян Невядомський-бургомістр, пекар політик», 2020 року, яка побачила світ у м. Легниця Республіки Польща, збірник науковий праць «Нагуєвицькі читання» 2019 року та багато інших тез конференцій, фотоальбомів та сувенірної продукції для малят.

ДІКЗ «Нагуєвичі» бере активну участь у всебічних програмах підтримки та розвитку культури, серед яких став переможцем у програмі проекту розвитку культури ЛОДА (у 2017, 2018, 2019 та 20202 рр.), тричі переможцем у конкурсі мікропроект Львівської обласної ради, а в 2020 р. посів 11 місце у проекті «День Народження І. Франка» у лоті визначні події від Українського культурного фонду. Врешті впродовж 2018-20219 рр. музейний комплекс перемагає у програмі проектів міністерських субвенцій на підтримку експозицій, фондового обладнання та фондових вітрин.

Зауважимо, що статус національного для одного із найдавніших музейних комплексів України колектив установи намагається здобути впродовж 2005-2019 років, щоправда досі ця ініціатива так і не була підтримана владними органами. Сьогодні, коли наближається 165-та річниця від дня народження І. Франка ця ініціатива вкрай потрібна з метою реабілітації постаті українського генія, а також ініціатора першого заповідника у 1940 році – його сина Петра Франка.

Активність колективу є ключовим механізмом для активності відвідувачів та шанувальників спадщини Івана Франка в Нагуєвичах, підтвердженням цьому є безумовно сучасні онлайн сторінки установи:

<https://www.facebook.com/sadyba.batkiv/>

<https://kamenyar.info/category/news/>

Директор
КЗ ЛОР АДІКЗ «Нагуєвичі»
к.і.н., доц.

Богдан Лазорак

Головний бухгалтер

Ольга Гаман

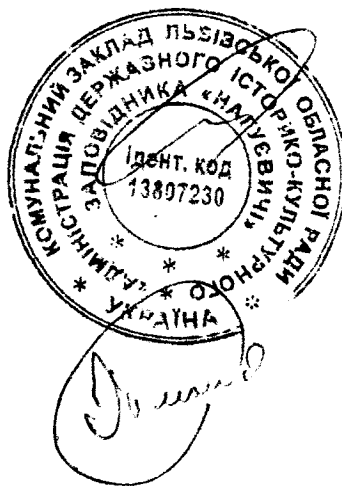
Основні показники діяльності

КЗ ЛОР АДКЗ «Нагуєвичі»

за 2016-2020 роки

Рік	Кількість виставок		Кількість відвідувачів		Доходи в т.ч. від основної діяльності	
	план	факт	план	факт	план	факт
2016	6	6	12500	13619	50000	43954
2017	10	14	13500	21576	100000	132823
2018	16	20	14600	19424	150000	246041
2019	20	20	16000	25247	200000	335455
2020	15	16	22650	2256	300000	44090

Директор
КЗ ЛОР АДКЗ «Нагуєвичі»
к.і.н., доц.

Богдан Лазорак

Головний бухгалтер

Ольга Гаман

ЗВЕРНЕННЯ
до Президента України, Верховної Ради України
щодо відзначення на державному рівні 150-річчя створення
Наукового товариства імені Шевченка

Наукове товариство імені Шевченка (НТШ) – найдавніша українська наукова громадська інституція, заснована 1873 року у Львові зусиллями подвижників національного відродження зі Сходу і Заходу України. У бездержавний період історії України Товариство відіграло величезну роль в утвердженні здобутків українців, особливо на українознавчих ділянках наукового знання, які асоціюються насамперед з іменами Михайла Грушевського, Івана Франка, Володимира Гнатюка, Володимира Кубійовича та інших подвижників.

Своїми публікаціями, починаючи з далекого 1892 року, члени НТШ у Львові започаткували національну науку рідною мовою в її змістовому, концептуальному, термінологічному вимірах. Можна сказати без перебільшення, що українська наука розпочинається властиво від НТШ. Лише в НТШ вона розвивалася за своїм правдивим змістом, адже Товариство не зазнавало ідеологічного тиску впродовж усього періоду свого існування. На зламі XIX – XX ст. НТШ створило ідейне підґрунтя для національно-визвольних змагань, стало потужним націо- та державотворчим фактором: члени Товариства у своїх працях науково обґрунтували окремішність української мови (О. Огоновський, С. Смаль-Стоцький), історії (М. Грушевський), етносу (В. Гнатюк, Ф. Вовк), чим заклали теоретичні підвалини для перетворення українців на державну націю. Завдяки видавничій діяльності НТШ не тільки розширило рамки українознавства (історія, мова, літератури, фольклор), але також опанувало фактично не досліджену українськими вченими ділянку наукового знання – природознавство і медицину (найбільша заслуга дослідників у цих науках – творення української наукової мови та термінології). Загалом до 1939 року під грифом Товариства і його накладом з'явилося 867 томів наукових та літературних видань. Плідна наукова робота принесла Товариству широке визнання в науковому світі. Його членами стали вчені-слов'янознавці та україністи (Я. Бодуен де Куртене, А. Брюкнер, О. Брок, А. Єнсен, Л. Манувріє, О. Пипін, Ш. Сеньобо, О. Шахматов, В. Ягич та ін.), постаті світової слави з математики й фізики (А. Айнштейн, Д. Гільберт, А. Йоффе, Ф. Кляйн, М. Крилов, М. Планк та ін.).

Товариство, знищене радянською владою 1940 року, однак відновлене в діаспорі 1947 року, де продовжило наукові традиції довоєнного НТШ, значно примножило знання у сфері українознавства, зокрема шляхом створення «Енциклопедії українознавства». Відтоді окремі осередки НТШ працюють у Європі, США, Канаді, Австралії.

У 1989 році відроджене в Україні Товариство своїми виданнями швидко зайняло нішу в українознавчих дисциплінах і показує найкращі взірці наукових видань. Станом на 2021 рік наукова робота проводиться в 37-ми комісіях, поділених на шість секцій – історично-філософську, філологічну, етнографії та фольклористики, мистецтвознавства, фізико-математичну, природознавства і медицини. Спершу до Товариства входили переважно дослідники зі Львова, але від 1996 року виникло ще 20 територіальних осередків НТШ по Україні – у Дніпрі, Донецьку, Дрогобичі, Івано-Франківську, Києві, Кропивницькому, Луганську, Луцьку, Рівному, Сімферополі, Сумах, Тернополі, Ужгороді, Харкові, Черкасах, Чернівцях та ін. Сьогодні в Україні нараховується понад 3000 звичайних членів та 190 – дійсних. Упродовж 30-ти останніх років дійсними членами Товариства стали близько 300 видатних українських вчених, зокрема М. Боголюбов, М. Брайчевський, І. Вакарчук, С. Гелей, Я. Дашкевич, І. Дзюба, М. Жулинський, А. Загородній, Р. Зорівчак, Я. Ісаєвич, Г. Кочур, О. Купчинський, Р. Кучер, Р. Кушнір, Г. Логвин, Ю. Митропольський, І. Мриглов, З. Назарчук, В. Панасюк, О. Романів, А. Самойленко, І. Стасюк, О. Шаблій, І. Юхновський, Я. Яцків та ін.

В еміграційний період крайовими Товариствами опубліковано щонайменше 300 книг. Від 1990 року відродженим в Україні Товариством видано більше 800 томів наукових видань. Серед цих видань варто виокремити понад 50 томів «Записок НТШ» та багатотомну «Енциклопедію українознавства».

У середовищі членів НТШ жваво обговорюються нагальні проблеми української науки й культури, приймаються колективні ухвали щодо найважливіших подій в Україні, чим розвивається суспільна свідомість та здійснюється вплив на законодавчі й виконавчі органи влади в головних питаннях розбудови національної державності (відновлення історичної пам'яті, захист української мови, протидія русифікації в інформаційному просторі тощо).

НТШ сьогодні залишається інтелектуальним осередком всеукраїнського масштабу, його діяльність стала важливим фактором соборності, духовно-інтелектуального відродження України, уособленням тяглості національної наукової традиції, започаткованої майже 150 років тому.

У зв'язку із 150-літнім ювілеєм Товариства, що відзначатиметься 2023 року, Президія НТШ ухвалила низку заходів, які передбачають, зокрема, проведення наукових конгресів, конференцій, круглих столів, презентацій, підготовку монографій та збірників, встановлення меморіальних таблиць українським видатним вченим, а також спорудження у Львові пам'ятника цій визначній інституції.

Враховуючи викладене вище, ми, депутати Львівської обласної ради, звертаємося до Президента України, Верховної Ради України щодо відзначення на державному рівні 150-річчя створення Наукового товариства імені Шевченка.

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради
VIII скликання
13 липня 2021 року

Додаток 23
до рішення обласної ради
від 13 липня 2021 року
№ 191

ЗВЕРНЕННЯ

до Президента України, Верховної Ради України щодо загрози знецінення Державного герба України – тризуба

Ми, депутати Львівської обласної ради, б'ємо на сполох і закликаємо об'єднати зусилля, щоб відвернути загрозу знецінення Державного герба України - тризуба через його заміну недолугим «великим гербом».

Тризуб Святого Володимира, який формально є «малим гербом», сприймається в Україні і світі як повноцінний Державний герб України і є довершеним у своїй досконалості.

Попри стародавнє походження, тризуб ідеально вписується в мінімалістичну естетику ХХІ століття, є простим у відтворенні й надзвичайно впізнаваним. У цілому світі лише Україна, Швейцарія і Японія можуть похвалитися такою вдалою лаконічністю графіки своїх гербів. Будь-які спроби «вдосконалити» тризуб, домалювавши зображення людей, тварин, рослин та різних предметів, і оголосити це «великим гербом України» є відвертим несмаком і абсурдом.

До того ж Україна – не імперія і не федерація та взагалі не потребує заміни історичного й справжнього свого герба на штучний «великий».

Ідея «великого герба» з'явилася в Конституції України за наполяганням комуністів, які навмисне в такий спосіб прагнули применшити значення справжнього герба України – тризуба. Витягувати з небуття і намагатися втілити в життя цю ідею на 30-му році незалежності нашої держави – неприпустимо.

Будь-які спроби замінити тризуб як самодостатній державний герб на так званий «великий герб» є неприйнятними.

Тим більше є неприйнятним варіант великого герба, запропонований у законопроекті 5712. Через кричущу невідповідність законам геральдики різні варіації цього малюнка програли на всіх державних конкурсах, організованих упродовж останніх років, у тому числі й на конкурсі, проведеному в 2020 році нинішньою владою.

Нікого не мають вводити в оману заспокійливі заяви, боцімто майже всюди буде й надалі використовуватися тризуб, а «великий герб» призначений для якихось виняткових випадків. Це не так. Законопроект 5712 передбачає використання «великого герба» у Верховній Раді України, Офісі Президента України, вищих органах судової влади, друкування його на українських грошових купюрах за рішенням Нацбанку і допускає його повсюдне використання – від державних установ до шкіл і житлових будинків.

Незалежно від бажання влади довідники і пошуковики в усьому світі видаватимуть як герб України вже не тризуб, а недолугий «великий герб».

Ідеться про пряму загрозу нівелювання тризуба, приниження наших національних символів і самоприниження Української держави.

Державні символи мають об'єднувати українців і викликати почуття гордості за свою державу, а не спричиняти розкол, суперечки, розчарування й обурення.

Тризуб є живим символом нашої державницької традиції і національної єдності: княжий знак Київської Русі, герб Української Народної Республіки, символ боротьби українців за незалежність, герб сучасної України. Для українців у всьому світі тризуб є так само близьким і рідним, як синьо-жовтий прапор чи національний гімн.

Ми, депутати Львівської обласної ради, закликаємо Президента України – відкликати законопроект 5712 про «великий герб», натомість використати надані Конституцією України повноваження для початку процедури вилучення з Основного Закону згадок про «великий герб» і остаточного утвердження тризуба як єдиного і самодостатнього Державного герба України; народних депутатів України – за жодних обставин не підтримувати цей проект закону і не голосувати за «великий герб».

Прийнято на VI черговій сесії
Львівської обласної ради
VIII скликання
13 липня 2021 року